Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XII. Warszawa, dnia 15 stycznia 1936 r. Nr. 1

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. MONIUSZKI 1a,
tel. Administracji 5-92-63 i tel. Redakcji 2-97-03
NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MONIUSZKI Nr. 1a, tel. 5-92-63

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA W WŁOCŁAWKU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		32.831 67	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		11.797,99	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		175.964,83	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			220.594,49
2. Kupony			2.360,48
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe	13951,85	34.901,85	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		29.465,—	64.366,85
5. Banki i K. K. O. Loro			7.499,85
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane* (40 kont)			113.782,21
8. Pożyczki wekslowe* (1077 kont)			1.127.104,23
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych* (152 kont)		38.292,84	
b) pochodz. z innych kredyt.* (.... kont)			38.292,84
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papier. wartośc.* (2 kont.		4.653,—	
b) zabezp. hipoteką* (6 kont)		31.880,—	
c) zabezp. innemi wartośc.* (1 kont).		3.024,—	39.557,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności* (85 kont)		87.726,—	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zast.* (.... kont).			87.726,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne* (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne* (6 kont)			34.360,—
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Bank Akcep.* (3 kont).			7.134,—
15. Odsetki zaległe			4.878,29
16. Nieruchomości			31.662 09
17. Ruchomości			18.101,77
18. Różne			61.536,70
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			3.131,19
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			1.862.087,99
21. Depozyty			444.059,74
22. Udzielone gwarancje			4.150,—
23. Inkaso			36.097,30
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			4.150,—
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			2.350.545,03

Stan bierny.

	W tem w wal. obcej Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			150.000,—
2. Fundusz zasobowy			60.749,89
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (2 konta)		93.516,89	
b) terminowe (1 kont)		75.065,38	168 582,27
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (11873 kont)		996.625,06	
b) terminowe do 3-ch mies. (219 kont).		180.628,70	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe			1.177.253,76
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno.-publ. (7 kont)		88.608,—	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (119 kont)		88.732,—	177.340,—
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			2.044,73
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		52.665,—	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			52.665,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			40.075,68
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			23.241,71
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		10.134,95	10.134,95
Razem.			1.862.087,99
22. Różni za depozyty			444.059.74
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			4.150,—
24. Różni za inkaso			36.097,30
25. Bank Akceptacyjny			4.150,—
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem.			2.350.545,03

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1935 R.

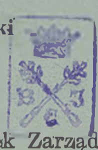
Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	56.694,47	
b) od rachunków bieżących	4.931,76	
c) od redyskonta weksli	1.689,75	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	151,25	
e) różne inne	494.58	63.961 81
2. Prowizje wypłacone	591,31	591,31
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	53.863,08	
b) świadczenia socjalne	8.454.12	
c) wydatki rzeczowe	23 893,62	86 210,82
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.658,38	1.658,38
6. Odpisy na dłużnikach	20.726,71	20.726,71
7. Różnice kursowe na rachunkach i walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych	95,40	95,40
9. Różne	822,81	822,81
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka	10.134,95	10.134,95
Razem.		184.202,19

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	108.944,03	
b) od rachunków bieżących	3.796,74	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	1.168,67	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych.	4.348,87	
f) od papierów wartościowych	5.040,—	
g) od K. K. O. i Banków	2.534,50	
h) różne inne	863,98	126.696,79
2. Prowizje pobrane	32.584.99	32.584,99
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.	6.926,49	6.926,49
5. Dochód netto z nieruchomości	129,37	129,37
6. Odzyskane straty	8.565,36	8.565,36
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody	9.299,19	9.299,19
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem.		184.202,19

Buchalter (—) K. Grabowski   p. o. Dyrektor Zarządzający (—) Grochowski

Komisja Rady Kasy:
(—) Gutowski
(—) A. Witkowski
(—) Z. Błędowski

Komisja Rewizyjna Kasy:
(—) inż. Z. Ślósarski
(—) A. Radziejowski
(—) inż. Lis Piotr

Członek Zarządu (—) S. Margulies

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEN 31 GRUDNIA 1935 R.

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PIOTRKOWSKIEGO W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		17.641,55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		72.832,12	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		134.207,78	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne		4.250,—	228.931,45
2. Kupony			5.567,87
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe		120.000,—	
b) papiery państwowe		146 403,90	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		5 265,—	271.668,90
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			114.043,—
7. Weksle zdyskontowane*		24.679,48	
8. Pożyczki wekslowe		244.274,—	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poz. wekslowychż* (112 kont)		14.513,94	
b) pochodzące z innych kredytów* (kont)			283 467,42
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowemi* (kont)			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innemi wartościami (konta)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności* (547 kont)		59.178,65	
b) innych wartości (konto)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			59.178,65
12. Pożyczki na skrypty dłużne* (.... kont)			
13. Pożycki hipoteczne* (46 kont)			201.793,15
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego*			88.840,—
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			6.581,25
18. Różne			1.230,25
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			5.739,74
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.267.041,68
21. Depozyty			115.688,99
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			14.998,82
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.397.729,49

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			100.000,—
2. Fundusz zasobowy			38 080,45
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *)			
a) bezterminowe (3 kont)		672,53	
b) terminowe (2 konta)		212.023,06	212.695,59
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (1263 kont)		497.224,21	
b) termin. do 3-ch miesięcy (72 kont).		278.021,11	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe			774.795,32
8. Rachunki bież.* (czek, przekaz. i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno - publ. (7 kont)		6.870,46	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (76 kont)		116 952,13	123.822,59
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			765,56
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			14.098,68
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			1.209,76
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			1 573,73
Razem			1.267.041,68
22. Różni za depozyty			115.688,99
23. Zobowiązania z tytułu udzielon. gwar.			
24. Różni za inkaso			14.998,82
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.397.729,49

RĄCHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	41.531,50	
b) od rachunków bieżących	1.685,12	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie		
e) różne inne	2.402,75	45.619,37
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	32.710,—	
b) świadczenia socjalne	2.523,91	
c) wydatki rzeczowe	13.404,79	48 638,70
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		1.595,37
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		40,30
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		1.573,73
Razem		97.467,47

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	33.567,06	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	4.353,78	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	22.528,38	
f) od papierów wartościowych	13.548,62	
g) od K. K. O. i Banków	19.059,77	
h) różne inne	3.786,38	96.843,99
2. Prowizje pobrane		
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		623,48
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		97.467,47

Dyrekcja Kasy:
(—) **J. S. Roziecki** — Dyrektor Zarządzający
(—) **Ł. Przechodzka** — Zastępca Dyrektora — Buchalter
(—) **B. Futyma**

Komisja Rewizyjna:
(—) **St. Hofman**
(—) **A. Sopala**
(—) **Fr. Szczepocki**

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1935 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU TURECKIEGO W TURKU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		10.065,77	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		3.314,30	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		907,33	
d) pozostałość w innych K. K. O.		363,25	
e) bony inwestycyjne			14.650,90
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9.994,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych		45.000,—	
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		14.359,—	69.353,—
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe (1242 kont)		249.598,85	
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (40 k.).		8.454,99	
b) poch. z innych kredytów (1 kont).		125,—	258.178,84
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartośc.			
b) zabezpieczone hipoteką (2 kont).		36.820,—	
c) zabezp. innemi wartościami (3 kont.		69.713,—	106.533,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (72 kont)		8.753,—	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			8.753,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne (1 kont)			3.640,—
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (245 kont).			82.078,47
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.879,18
18. Różne			5.048,60
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			535,19
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			552.649,93
21. Depozyty			84.395,79
22. Udzielone gwarancje			70.000,—
23. Inkaso			27.038,24
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			50.000,—
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			784.083,96

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		70.000,—	
2. Fundusz zasobowy		20.606,49	
3. Fundusze specjalne			
a) fund. wyrówn. papierów wartośc.		192,56	
b)			90.799, 5
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (7 kont)		2.053,25	
b) terminowe (5 kont)		58.237,79	60.291,04
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (132 kont)		15.832,53	
b) terminowe do 3-ch mies. (248 kont).		139.130,38	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (515 kont)		45.439,82	200.402,73
8. Rachunki bieżące *) czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (13 kont)		14.828,38	
b) osób fizycnych i pr.-pryw. (7 kont).		5.236,66	20.065,04
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			2,—
10. Zobowiązania inkasowe			1.030,—
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		7.985,—	
b) w Bankach Państwowych		19.450,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		23.020,—	
d) w innych instytucjach kredytowych			50.455,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			50.000,—
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		41.365,70	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		33.250,—	
d) przez inne instytucje			74.615,70
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			21.548,—
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			743,33
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			3.919,74
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		326,30	326,30
Razem			552.649,93
22. Różni za depozyty			84.395,79
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			70.000,—
24. Różni za inkaso			27.038,24
25. Bank Akceptacyjny			50.000,—
26. Fundusz emerytalny			
Ogółem			748.083,96

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1935 rok.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	17.355,17	
b) od rachunków bieżących	1.223,19	
c) od redyskonta weksli	6.711,91	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	1.959,80	
e) różne inne		27.250,07
2. Prowizje wypłacone		263,75
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	25.213,60	
b) świadczenia socjalne	1.478,49	
c) wydatki rzeczowe	8.114,96	34.837,05
4. Podatki i opłaty skarbowe		234,27
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	472,60	472,60
6. Odpisy na dłużnikach		1.729,—
7. Różne kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		120,—
11. Nadwyżka		326,30
Razem		65.233,04

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	31.087,84	
b) od rachunków bieżących	10.533,30	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	312,—	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	298,38	
f) od papierów wartościowych	3.105,28	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	1.683,41	47.020,21
2. Prowizje pobrane		9.927,72
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		120,—
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		5.419,51
7. Opłaty na koszty administracji		2.492,19
8. Różne dochody		253,41
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		65.233,04

Księgowy (—) **Jaskólski Józef**

Dyrekcja:

(—) **Majeran Józef** — Dyrektor Zarządzający

(—) **Zieliński Jerzy**

(—) **Robakiewicz Franciszek**

Komisja Rewizyjna:

(—) **Kaczorowski Józef**

(—) **Hanke Zbigniew**

(—) **Rędygier Sylwester**

(—) **Tomczyk Henryk**

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEN 31 GRUDNIA 1935 R.

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RADZYŃSKIEGO W RADZYNIU.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		10.799,55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		10.219,32	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		415,68	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			21.454.55
2. Kupony		355.50	355,50
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe	6.052	13.676,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		12.527,50	26 203,50
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. „Nostro"			
7. Weksle zdyskontowane* (5 kont)		13.973,75	13.973,75
8. Pożyczki wekslowe* (528 kont)		160.834,87	160.934,87
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych* (65 kont)		15.528,08	
b) pochodzące z innych kredytów			15 528 08
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpiecz. hipoteką* (3 kont)		6.101,15	
c) zabezpiecz. innemi wart.*		6.412,85	12.514,—
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności* (.... kont)			
b) innych wartości* (.... kont)		18.340,—	
c) pożyczki zakładu zastaw.* (1 kont)			18.340,—
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne zabezp. orzecz. Urz. Rozjemcz.* (9 kont)		1.711,73	1.711.73
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (kont)		143.336,20	143.336,20
15. Odsetki zaległe		803,51	803,51
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości		3.919,34	3.919,34
18. Różne		9.325,44	9.325,44
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		2.249,70	2,249,70
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			430.530,17
21. Depozyty		75.149,59	75.149,59
22. Udzielone gwarancje		5.500,—	5.500,—
23. Inkaso		15 053,08	15.053,08
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego		61.973,—	61.973,—
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			588.205,84

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		100.000,—	100.000.—
2. Fundusz zasobowy		792.30	792.30
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (10 kont)		5.084,75	
b) terminowe (1 kont)		3.979,85	9 064,60
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (843 kont)		46.801,36	
b) termin. do 3-ch mies. (20 kont)		21.715,45	
c) terminowe ponad 3 - miesiące i warunkowe (4 kont)		1.497,23	70.014 04
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (9 kont)		19.065,30	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (24 kont)		13.283,58	32.348,88
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe		770,34	770.34
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		25.805,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		30.060 —	
d) w innych instytucjach kredytowych.			55.865.—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.		46.973,—	46.973,—
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		52.760,—	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		23 750,—	
d) przez inne instytucje		28.300,—	104.810,—
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne		333,20	333,20
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).		6,281,39	6.281,39
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		3.277.42	3.277.42
Razem.			430.530,17
22. Różni za depozyty		75.149,59	75.149,59
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso		5.500,—	5.500.—
25. Bank Akceptacyjny		15:053,08	15.053,08
26. Fundusz Emerytalny		61.973,—	61.973,—
Ogółem.			588.205,84

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1934 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	3.357,21	
b) od rachunków bieżących	1.668,57	
c) od redyskonta weksli	8.653,56	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie		
e) różne inne	134 92	13.814,56
2. Prowizje wypłacone		40,30
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	17.787,20	
b) świadczenia socjalne	1.570,54	
c) wydatki rzeczowe	4.146,69	23.504,43
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości	831,78	
b) ruchomości	421,84	1.253,62
6. Odpisy na dłużnikach		3.771,75
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		311,50
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		3.277,42
Razem.		45.973.58

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od weksli	31.068,79	
b) od rachunków bieżących	580,—	
c) od pożyczek terminowych na zastaw		
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	1.661,39	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	180.88	33.491.06
2. Prowizje pobrane		1.654,14
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		10.411,85
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		416,53
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem.		45.973,58

Naczelnik Zarządu i Dyrektor Kasy:
(—) Stanisław Ryżukiewicz
Członkowie Zarzudu:
(—) Paszczuk Karol
(—) Pieńkowski Tadeusz

Komisja Rewizyjna: Przewodniczący Komisji
(—) Adwokat Z. Więckowski
Członkowie Komisji:
(—) Poseł Bakon Józef
(—) Urbański Władysław

Buchalter (—) Bałaban Bolesław

POLECAMY ŁASKAWEJ UWADZE KAS OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

MATERJAŁY PROPAGANDOWE NA DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI:

Kalendarzyk kieszonkowy instytucyj oszczędnościowych na rok 1936.

(w opracowaniu W. Augustowskiego).

Cena Kalendarzyka kieszonkowego (format 7,5 x 11 cm., 64 stron druku i okładka z trójbarwną tytułową ilustracją) z nadrukiem czterech stron okładki żądanym tekstem, wyniesie przy zamówieniach poczynając od 500 egz. do 600 — 12 gr. za sztukę, do 2000 egz. 11 gr. za sztukę, do 3000 egz. 10 gr. za szt., do 4000 egz. 9 gr. za szt. i do 5000 egz. 8 gr. za szt., przy większych ilościach specjalne warunki do omówienia.

Mniejsze ilości kalendarzyka wysyłamy po cenie 8 gr. bez nadruku.

Zamawiająca instytucja może umieścić na 1-ej stronie okładki pod rysunkiem nazwę firmy i adres, na 2, 3 i 4 dowolny tekst, jaki się może zmieścić na okładce według podanego formatu.

Plakaty format 70 x 100 cm. Cena za 1 sztukę zł. gr.

1. „Oszczędzaj, dobrobyt cię czeka" ośmiobarwny w oprac. Józefa Mehoffera . . . . —.80
2. „Przezorny zbiera oszczędności" wielobarwny w oprac. Ernesta . . . . —.75
3. „Oszczędnością i pracą" wielobarwny w oprac. St. Norblina . . . . —.75
4. „Dobrobyt" wielobarwny . . . . —.60
5. „Oszczędzajmy" wielobarwny. . . . . —.50

Za nadruk na plakatach od 10 — 20 wyrazów do 100 plakatów zł. 20.—, od 300 do 1000 po zł. 10.—, ponad 1000 za nadruki nie liczymy wcale.

Tarcze kalendarzowe do bloków kalendarzowych format 41 x 27

1. Tarcza „Oszczędzającym K. K. O. zapewnia spokojną przyszłość" . . . . —.25
2. „Oszczędzam dla Ciebie" w oprac. St. Norblina . . . —.25
3. „Ja oszczędzam a wy" . . . . —.20
4. Bloki kalendarzowe na 1936 r. . . . . —.25

Za nadruk poczynając od 500 doliczamy zł. 10.— od 1000 — zł. 12.— i ponad za każdy 1000 — zł. 5.—.

Książki

1. T. Uhma „Dajemy Polsce Rodzimy Kapitał":

za 1 do	10 egz.	zł. 3.50
„	20 „	„ 3.—
„	50 „	„ 2.75
„	100 „	„ 2.50
„	200 „	„ 2.25
ponad	200 „	„ 2.—

2. M. Kaczanowski „Dzieje Oszczędności w Polsce" . . . —.60
3. Jan Długokęcki „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności" . . . . 1.—
4. A. K. Czyżowski „Szara Książeczka" 1.20
5. St. Sakłak „Oszczędność szkolna" . . . . —.25
6. J. S. Roziecki „Podręcznik dla komunalnych kas oszczędności" cz. I . . . . 12.—
7. A. Rosenkranz „Opłaty stemplowe wiążące się z działalnością Komunalnych Kas Oszczędności" II wyd. . . . . 2.—

Broszurki

1. Franciszek Baturewicz „Gwiazdka Wigilijna" (Szopka) 1,—

przy zamówieniach 1	do 10 egz.	zł.	1.—
„ „	do 20 egz.	„	0,90
„ „	do 50 egz.	„	0,80
„ „	do 75 egz.	„	0,75
„ „	do 100 egz.	„	0,65
	ponad 101 egz.	„	0,50

2. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" . . . . . —.12
3. Br. Dr. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów" . . . . —.12
4. L. Lenartowicz „Jak zaradzić biedzie na wsi" . . . —.40
5. S. Ostojewski „Wisiłkami dzieci i młodzieży do Potęgi Polski" . . . . —.20
6. M. Kaczanowski „Droga do niezależności" . . . . . —.20
7. A. Malarz „Jak osiągnąć dobrobyt" . . . . —.50
8. Ks. J. Makłowicz „Skarbnica narodowa" . . . . . . —.15
9. Ks. J. Makłowicz „O oszczędności" . . . . —.30
10. Janina Grajewska „Zbiorowy Czyn" . . . . —.10
11. Zofja Roguska „Jak Pan Saba nauczył się oszczędzać" —.10
12. Marja Ławrukjańcówna „Obrazki" . . . . —.10
13. Chomicz „Odbudowa kapitału ojczystego" . . . . . —.10
14. Eugenja Szymusikowa „Droga do fortuny" . . . . . —.12
15. M. Florkowa „Hanka" . . . . —.10
16. H. Ryszkowa „Własny kąt" . . . . —.15
17. Wacław Sarnecki i Hade „Cudowna Podróż Zbysia Misia i Brysia dookoła Świata na glinianej śwince" . . . . —.40

Uwaga: Przy zamówieniach broszur (2 — 13) poczynając od 1000 sztuk, możemy na 2 i 3 stronie okładki umieścić nadruk według nadesłanego rękopisu za doliczeniem zł. 24 za pierwszy tysiąc i za każdy następny po 6 zł.

Ulotki Cena za 100 sztuk zł. gr.

1. G. Grandemim „Hymn do Oszczędności", wiersz, — muzyka Paul Pierné, tłomaczenie Janusza Kaweckiego . . 8.50
2. Janusz Kawecki „O jednym i o drugim" wiersz z ilustracjami . . . . 2.—
3. „Wczoraj hulki, jutro hulki, jutro będzie bez koszulki" z 6-ioma ilustracjami . . . . 6.—
4. „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka" . . . . . 3.—
5. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" . . . . . 5.—
6. Marjan Pietras „Szóstaki i siódmaki" . . . . . . 4.—
7. Stefan Chmieliński „Oszczędność" . . . . 4.—
8. Marja Gajewska „Sknera" . . . . 4.—
9. Ks. J. Makłowicz „Złote klucze" . . . . 4.—
10. Ks. J. Makłowicz „Bezpieczna lokata" . . . . . . 4.—
11. Ks. J. Makłowicz „Martwa ręka" . . . . 4.—
12. „Czy robotnik może oszczędzać" 3.50
13. „Co robić aby kredyt na wsi był łatwy i tani" . . . 3.50
14. „Oszczędność podwaliną dobrobytu" 3.50

Uwaga: 1. Ulotka „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka", przeznaczona jest specjalnie do propagandy oszczędności za pomocą skarbonki.

2. Pod ulotką pozostawione jest specjalne miejsce na nadruk nazwy kasy i jej adresu. Cena ulotki z nadrukiem za 500 szt. 15 złotych, za 1000 szt. 20 zł., za każdy następny tysiąc 20 zł.

Druki dla Szkolnych Kas Oszczędności w stanie luźnych arkuszy, zbroszurowane i inne:

Cena zł. gr.

1. Regulamin I dla S. K. O. w szkołach powsz. za 100 szt. 4.—
2. „ II „ „ w szkołach śred. „ „ „ 4.—
3. „ III instytucyj osz. dla wsp. z S.K.O. „ „ „ 4.—
4. Deklaracja S.K.O. o przystąpienie do wsp. z inst. osz. „ 1.50
5. Księga kontroli skarbonek . . . . . . za 100 ark. 4.—
6. „ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy 1.00
   „ „ zawartości skarbonek . . . 100 ark. 4.—
   „ „ „ „ 1 zesz. zbrosz. 12 ark. 1.—
7. Mareczki oszczędnościowe wartości 5 gr. za 1000 sztuk 1.20
8. „ „ „ 10 „ „ „ „ 1.20
9. „ „ „ 20 „ „ „ „ 1.20
10. „ „ „ 50 „ „ „ „ 1.20
11. Księga kontroli znaczków oszczędnościowych za 100 szt. 4.—
    „ „ „ „ 1 zesz. zbrosz. 12 ark. 1.—
12. Karneciki do naklejania mareczek za 100 sztuk . . . 3.—
    „ „ „ z nadrukiem nazwy kasy za 1000 szt. 40.—
13. Arkusz zbiorczy dla wkładek w S. K. O. za 100 szt. 4.—
14. Księga kontowa S. K. O. za 100 ark. . . . . . . 4.—
    „ „ „ 1 zeszyt zbrosz. 12 arkuszy 1.—
15. Kartony wkładowe S. K. O. do zapisów za 100 sztuk 3.—
16. Księga „Dziennik S. K. O." do zapisów za 100 ark. 4.—
    „ „ „ 1 zeszyt zbosz. 12 arkuszy 1.—
17. Deklaracje S. K. O. o przelew wkładek do inst. oszcz. za 100 szt. 1.50
18. Deklaracje zgody S. K. O. na wypłatę wkładek oszcz. za 100 sztuk 1.20
19. Wykaz wkładek oszczędn. i doliczonych %% za 100 szt. 4.—
20. Księga kasowa S. K. O. . . . . za 100 ark. 4.—
    „ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy 1.—
21. Skarbonka blaszana czterokolorowa za 100 sztuk . . . 40.—
22. Plombownica z inicjałami nazwy Instytucji . . . . 15.—
23. Plomby za 1 kg. 1,75
24. Książeczki wkładowe za 100 szt. . . . . 15.—

Prosimy wszystkie zainteresowane Instytucje przy nadsyłaniu zapotrzebowań na druki dla Szkolnych Kas Oszczędności o dokładne podawanie nazwy druków, ilości oraz stanu, w jakim mają być nadesłane, czy w luźnych arkuszach, czy zeszytach.

DRUKI DLA K. K. O.

Cena zł. gr.

1. Dziennik Główna luźne ark. 100 ark. . . . . 60.—
   ,, ,, opr. w ark. 1/50 . . . . 50.—
   ,, ,, ,, 1/75 . . . . 70.—
   ,, ,, ,, 1/100. . . . . 85.—
2. Księga rachunków bieżących Kasy w innych instytucjach oraz ks. korespondentów ,,Loro" i ,,Nostro" (ten sam wzór) za 100 ark. . . . . 12.—
3. Rejestr dłużników i poręczycieli:
   a) formularze na rejestr za 100 arkuszy . . . . . 8.—
   b) kartoteka (karty- na obligo i stan majątkowy, białe i czerwone), za 1000 sztuk . . . . 50.—
4. Księga weksli protestowanych za 100 arkuszy . . . . 13.—
5. Kontrola skryptów dłużnych za 100 arkuszy . . . . 13.—
6. Księga rachunków bieżących i czekowych (ten sam wzór) za 100 arkuszy . . . . 12.—
7. Księga kosztów handlowych za 100 arkuszy . . . . . 9.—
8. Księga wkładów za 100 arkuszy . . . . 12.—
9. Księga zastrzeżeń do wkładów za 100 arkuszy . . . . 12.—
10. Rejestr wydanych gwarancyj za 100 arkuszy . . . . 8.—
11. Księga dokumentów otrzymanych do inkasa (dziennik inkasa) za 100 arkuszy . . . . 12.—
12. Księga dokumentów otrzymanych do inkasa i przesłanych korespondentom za 100 arkuszy . . . . 8.—
13. Księga kontowa inkasa (r-ki komitentów) za 100 ark. 8.—
14. Rejestr zastawów za 100 arkuszy . . . . 8.—
15. Księga depozytów za 100 arkuszy . . . . 13.—
16. Księga różnych za depozyty za 100 arkuszy . . . . 13.—
17. Kontrola weksli kaucyjnych za 100 arkuszy . . . . 8.—
18. Kopjał wekslowy za 100 arkuszy . . . . 10.—
19. Raporty dzienne kasowe za 100 arkuszy . . . . . . 4.—
20. Asygnacje memorjałowe (pod kalkę) za blok 50/50 szt. 1.35
21. Asygnacje kasowe (pod kalkę):
   a) podwójne za blok (50 x 50) 1.35
   b) potrójne za blok 1.80
22. Druki do sporządzania odpisów weksli protestowanych w celu uzyskania klauzuli egzekucyjnej za 100 egz. . . 3.—
23. Druki do sporządzania odpisów weksli w celu złożenia ich wraz z klauzulą u komornika za 100 egzemplarzy 3.—
24. Księga zgłoszeń o pożyczkę za 100 egz. . . . . . . 13.—
25. Książeczki wkładkowe za 1000 egz. . . . . 150.—
   Książeczki wkładkowe z wyciągiem ze statutu i dodrukowaniem nazwy instytucji za 1000 sztuk . . . . . 185.—
26. Lista płacy format mniejszy za 100 ark. . . . . . 5.—
27. Lista płacy format większy za 100 ark. . . . . . 8.—
   Lista płacy wkładki za 100 ark. . . . . 8.—
28. Podanie o pożyczkę z nadrukiem Kasy (ilość od 500 szt.)
   za 500 sztuk . . . . 15.—
   za 1000 sztuk , ... 22.—
29. Książeczki czekowe na papierze z wodnemi znakami po 25 czeków w bloku za 1 egzemplarz . . . . —.60
30. Kartoteka (blaszana) z zamknięciem na 1500 kart obligo za 1 skrzynkę . . . . 35.—
31. Bilans miesięczny za 100 sztuk . . . . 3.—
32. Bilans brutto (kwart.) . . . . 6.—
33. Bilans netto . . . . 6.—
34. Kwestjonarjusz osobowy 7.25

W związku z rozporządzeniem z dn. 24.X.1924 r. o K. K. O. będą opracowane i skompletowane wszystkie druki.

Niezwłocznie po otrzymaniu od Związku wzorów opracujemy dodatkowy katalog i roześlemy wszystkim naszym odbiorcom.

35. ,,Wieczne pióro reklamowe" 1 szt. 2.50
   ,, ,, ,, od 12 ,, po 2.25
   Ze złotym wyciskiem nazwy Kasy pocz. od 120 szt. po 2.25

Jeźdźce (nasadki do kartotek).

Cena za 100 szt. zł. gr.

560 Czarne, matowe, szerokości 50 mm., z dwoma okienkami 22.—
561 Czarne matowe szerokości 50 mm., z jednem okienkiem 22.—
562 Matowe, szerokości 50 mm., w 6 kolorach (czerwony, niebieski, zielony, żółty, biały i szary) . . . . . 20.—
563 Czarne, matowe, szerokości 25 mm., z jednem okienkiem 13.50
564 Matowe, szerokości 25 mm., w 6 kolorach (jak wyżej) 12.50
565 Czarne, matowe, szerokości 10 mm., z jednem okienkiem 8.50
566 Matowe, szerokości 10 mm., w 6 kolorach (jak wyżej) 8.—
567 Lakierowane, szerok. 10 mm., w 6 kolorach (jak wyżej) 8.—
568 Lakierowane, z wycięciami po bokach, szerok. 50 mm., w 6 kolorach 23.50
569 Lakierowane, z wycięciami po bokach, szerok. 25 mm., w 6 kolorach 13.50
570 Lakierowane z wycięciami po bokach, szerok. 20 mm., w 6 kolorach . . . . 11.—

210 Zakończone śpiczasto 2.50
211 ,, okrągło 2.50
212 ,, prostokątnie 2.50
z języczkami gładkimi, mosiądz., bronzowe, niebieskie i białe.
310 Zakończone śpiczasto . . . . 8.—
311 ,, okrągło . . . . 3.—
312 ,, prostokątnie . . . . 3.—
z języczkami gładkimi, lakierowane w 6 koolrach (jak wyżej).
1210 Zakończone śpiczasto 2.65
1211 ,, okrągło 2.65
1212 ,, prostokątnie 2.65
z języczkaml falistymi, mosiądz., bronzowe, niebieskie i białe.
1310 Zakończone śpiczasto 3.20
1311 ,, okrągło 3.20
1312 ,, prostokątnie 3.20
z języczkami falistymi, lakierowane w 6 kolorach (jak wyżej).

Komplety z nadrukiem z jednej strony, niklowane.

Cena zł. gr.

570/100 1 komplet 100 liczb 1 — 100 . . . . 15.—
570/31 1 ,, 31 ,, 1 — 31 . . . . 5.—
570/12 1 ,, 12 ,, 1 — 12 . . . . 2.—
570/27 1 ,, 27 liter A — Z 4.50
570/12M 1 ,, 12 miesięcy Styczeń — Grudzień . . 2.20
566/100 1 ,, 100 liczb 1 — 100 . . . . 12.—
566/31 1 ,, 31 ,, 1 — 31 . . . . 4.—
566/12 1 ,, 12 ,, 1 — 12 . . . . 1.70
566/27 1 ,, 27 liter A — Z 3.60
564/100 1 ,, 100 liczb 1 — 100 . . . . 16.50
564/31 1 ,, 31 ,, 1 — 31 . . . . 5.35
564/27 1 ,, 27 liter A — Z 4.90
564/12 1 ,, 12 liczb 1 — 12 . . . . 2.25
564/12M 1 ,, 12 miesięcy Styczeń — Grudzień . . . 2.40
562/12M 1 ,, 12 miesięcy Styczeń — Grudzień . . . 3.60

Kalki i Taśmy.

Kalki do maszyn do pisania:

Maszynowe

format 21 x 33 cm. lub znormalizowane 21 x 29,7 cm.
w teczkach po 100 arkuszy

czarne	fioletowe	niebieskie	
Nr. 10	Nr. 15	Nr. 17	Zł. 10.70
Nr. 20	Nr. 25	Nr. 27	Zł. 9.50
Nr. 30	Nr. 35	Nr. 37	Zł. 8.30
Nr. 40	Nr. 45	Nr. 47	Zł. 6.70

U w a g a. Nr. Nr. 40, 45 i 47 służą do uzyskania czterech odbitek, Nr. Nr. 30, 35 i 37 do sześciu odbitek, Nr. 20, 25 i 27 — ośmiu odbitek i Nr. 10, 15 i 17 ponad dziesięć odbitek, zależnie od siły maszyny i grubości peluru.

Kalki ołówkowe.

format 40 x 50 cm.
w pudełkach po 100 arkuszy

Nr. 80 czarna . . . . zł. 7.—
Nr. 85 fioletowa . . . . zł. 7.—
Nr. 87 niebieska . . . . zł. 7.—

Kalkę maszynową i ołówkową wysyłamy również w opakowaniach po 50 i 25 arkuszy, przy odpowiedniem uwzględnieniu kosztów opakowania.

Kalkę maszynową i ołówkową specjalnych formatów dostarczamy na żądanie po cenach proporcjonalnych.

Taśmy.

do Underwood'a, Remingtona, ,,FK" i innych.

Czarne, fioletowe, niebieskie (jednokolorowe) . . . szt. zł. 2.65
Czarne, fioletowe, niebieskie (dwukolorowe) z czerwonym szt. zł. 2.85
Inne . . . . szt. zł. 2.85

Przy zamówieniu podać markę maszyny, do której taśma przeznaczona.

Poza wyżej wymienionemi posiadamy kalkę do buchalterji przebitkowej, do maszyn buchalteryjnych oraz taśmy do tychże maszyn, jak również buchalteryjnych, adresujących i t. p.

Pomoce biurowe.

Wszelkie papiery, pióra, ołówki, obsadki oraz inne pomoce biurowe w dowolnych ilościach dostarczamy swoim odbiorcom.

Na żądanie nadsyłamy szczegółowe oferty.

Przy zamówieniach powyżej pięćdziesięciu złotych, nie doliczamy opakowania i przesyłki.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.

Rok XII. Warszawa, dnia 15 stycznia 1936 r. Nr. 1

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Moniuszki 1a.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Moniuszki Nr. 1a — Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ
Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Na progu nowego roku

Zgodnie z ustaloną tradycją początek nowego roku kalendarzowego w prasie rozpoczynać się zwykło od oceny wyników roku ubiegłego, dając przegląd sytuacji za okres miniony. Nie należy jednak przytem zapominać, że rozwój życia gospodarczego, jak wogóle stosunków społecznych, nie odbywa się skokami, lecz wykazuje pewną ciągłość logiczną i historyczną.

To też oceniając wyniki gospodarcze roku 1935, nie można ich traktować jako oderwany kompleks zjawisk, lecz należy je uważać pod wielu względami za kontynuację okresu poprzedniego. Rok 1935 przyniósł zatem dalszą likwidację gospodarki międzynarodowej, zapoczątkowaną z wybuchem kryzysu, a właściwie wojny światowej. Gospodarstwo światowe rozczłonkowało się na szereg zamkniętych, coraz więcej autarchicznych gospodarstw narodowych, z których każde „na własną rękę" stara się znaleźć drogę wyjścia z kryzysu, stwarzając własną konjunkturę narodową. Widomym znakiem postępującego w tym kierunku procesu była w roku ubiegłym dewaluacja szeregu walut europejskich. W kwietniu przeprowadziła dewaluację Belgja o 28%, w maju poszło w te same ślady miasto Gdańsk, obniżając guldena o 42,37%; pozatem w lipcu odstąpiły od pokrycia kruszcowego Włochy i lira straciła już przeszło 20% swej wartości parytetowej; wreszcie czyni coraz większe postępy długo maskowana dewaluacja marki niemieckiej, dochodząc w końcu roku do 30%-go spadku.

Poza trzema, prócz Polski, krajami waluty złotej, reszta państw weszła na drogę mniej lub więcej daleko idących manipulacyj pieniężnych. Jeżeli do tego dodamy ograniczenia dewizowe, transferowe, kapitałowe i t. p., to otrzymamy obraz zupełnego chaosu w gospodarce pieniężnej świata, nie dający widoków na rychłą likwidację. Ocenę wyników tych różnorodnych pociągnięć odkładamy na kiedy indziej. Tutaj pragniemy tylko zauważyć, że — poza Anglją — widoczne objawy poprawy w niektórych państwach mają wybitny charakter konjunktury sztucznej, nierzadko natury wojennej, więc pozbawionej cech trwałości.

W gospodarstwie polskiem kwestja walutowa nie istnieje; stabilizacja złotego stała się od dawna kanonem naszej polityki gospodarczej. Pozatem jednak rok ubiegły nie przyniósł widocznych objawów poprawy w naszem gospodarstwie narodowem. Wprawdzie wskaźniki produkcji przemysłowej lekko zwyżkowały, spadła nieco urzędowa cyfra bezrobotnych, wzrosło zatrudnienie w przemyśle; także cyfry konsumcji wykazały lekką tendencję ku górze. Natomiast dziedzina cen nie doznała prawie żadnej poprawy, pomijając nieznaczny wzrost cen artykułów rolniczych, głównie hodowlanych; przewozy kolejowe pozostały na dawnym poziomie, to samo handel zagraniczny, przy dalszym spadku czynnego salda bilansu handlowego. Również żadnej poprawy nie można było dojrzeć w dziedzinie gospodarstwa skarbowego. Mimo wzrostu dochodów skarbowych, deficyt budżetowy się nie zmniejszył i częściowo trzeba było go pokryć wpływami z Pożyczki Inwestycyjnej.

Rynek pieniężny i kapitałowy nie miał więc pomyślnych warunków rozwoju. W bankach prywatnych wzrosły wkłady a vista, natomiast salda kredytowe rachunków bieżących pozostały na niezmienionym poziomie, zaś wkłady terminowe uległy zmniejszeniu. Zmniejszyły się również wkłady w bankach państwowych. W tych warunkach działalność kredytowa banków tylko b. nieznacznie się zwiększyła.

Na rynku kapitałowym obroty papierami zmniejszyły się poważnie, a kursy, które do końca lipca miały tendencję zwyżkową, obniżyły się w drugiem półroczu niżej poziomu z końca r. 1934. Skutkiem tego wzrosła rentowność tych papierów, mimo że stopa procentowa pieniężna (zarówno od wkła-

dów, jak i od udzielonych kredytów) pozostała w ciągu całego roku bez zmiany.

Wkłady w instytucjach oszczędnościowych rozwijały się pomyślnie jedynie w pierwszym kwartale, pozostałe miesiące wykazują obustronne wahania. Pierwszy spadek wystąpił w kwietniu i maju, prawdopodobnie w związku z paniką walutową, która dotknęła głównie kraje waluty złotej w zach. Europie. Następnie wkłady zaczęły dość szybko wzrastać aż do lipca (K. K. O.) i sierpnia (P. K. O.), kiedy osiągnęły najwyższy punkt w ciągu całego roku. Następuje powtórny, tym razem dość gwałtowny, odpływ, trwający do października włącznie. W rezultacie ruch wkładów zamykają nasze instytucje oszczędnościowe nadwyżką. Wynosi ona (na koniec listopada) w K. K. O. 27,6 miljonów, a w P. K. O. 52,5 miljonów zł. Wkłady na rachunkach bieżących i czekowych wzrosły w K. K. O. o 8,5 milj., w P. K. O. zaś zmniejszyły się prawie o 11 miljonów złotych.

Nie posiadamy jeszcze cyfr, ilustrujących działalność kredytową K. K. O. w roku ubiegłym. Niewątpliwie jednak nie wyszła ona zbytnio poza ramy roku 1934. Duża ruchliwość wkładów i nerwowość wkładców, występująca z różnych przyczyn zewnętrznych, wymaga od Kas trzymania dużych rezerw gotówkowych, zwłaszcza przy dość znacznem zamrożeniu udzielonych dawniej kredytów dwom najpoważniejszym dłużnikom Kas, t. j. rolnictwu i samorządom. Okoliczności te musiały hamować szerszą ekspansję kredytową.

Rozpoczynamy rok 1936, przechodząc w nowy okres, który stanowić będzie w rozwoju naszego gospodarstwa, być może, etap przełomowy. Stary rok kalendarzowy zamykamy bowiem okresem wstępnych prac nowego rządu, mających na celu realizację programu poprawy gospodarczej. Pierwsze etapy tego programu — zrównoważenie budżetu, pogłębienie deflacji na odcinkach, wykazujących pod tym względem odporność — zostały w zasadzie ukończone. Realizacja dalszego końcowego etapu przypada na rok bieżący. Będzie nim uaktywnienie życia gospodarczego. Po oczyszczeniu przedpola — ma się zacząć ofenzywa przeciw kryzysowi. Nie znamy jeszcze kierunku, ani planów strategicznych zapowiedzianej ofenzywy. Jednakże z różnych okoliczności można przypuszczać, że do współpracy na tem polu wciągnięte będą wszystkie możliwie czynniki naszego gospodarstwa, a więc i komunalne kasy oszczędności. Stanowią one dziś już ważny czynnik w naszem życiu gospodarczem, aby mogło ich nie obchodzić to, co się w kraju dzieje.

Sytuacja wymaga szczególnej czujności ze strony Kas i ich Związków. Niezależnie bowiem od sytuacji, w jakiej K. K. O. obecnie się znajdują, ożywiona ostatnio działalność dekretowa i ustawodawcza, obejmująca olbrzymi splot zagadnień gospodarczych, musi niejednokrotnie wywierać wpływ, często niezamierzony, na interesy Kas i ich wkładców. Stąd też — obok współdziałania w dziele naprawy z rządem — na czoło zadań Związków wysuwa się obrona interesów Kas komunalnych. Trosce o to dala ostatnio wyraz naczelna reprezentacja K. K. O., Związek Związków, na konferencji u. p. Ministra Skarbu i w memorjale do p. Ministra skierowanym. Poruszono tam wszystkie najważniejsze sprawy, wysuwające się obecnie na czoło zagadnień, dotyczących bezpośrednio K. K. O., a więc konieczność rychłego ogłoszenia rozporządzeń wykonawczych do dekretu o K. K. O., szereg spraw związanych z płynnością i bezpieczeństwem, wreszcie zadeklarowano chęć współpracy z rządem w dziedzinie projektów ustaw i rozporządzeń w zakresie spraw finansowych i gospodarczych, obchodzących kasy oszczędności.

Na poszczególne Kasy spada obowiązek wzmożonej czujności i ostrożności w polityce kredytowej, prowadzonej w myśl wytycznych Związków K. K. O. oraz obowiązek wytężonej propagandy, która jedynie — przy wyrobionem zaufaniu społeczeństwa do K. K. O. — może dać nowe środki obrotowe Kasom w formie przypływu wkładów.

Koniec roku ubiegłego zaznaczył się wzmożoną dyskusją publiczną, nietylko na łamach pism, nad programem polityki gospodarczej. W dyskusji tej, która niewątpliwie nadal trwać będzie, podważano niejednokrotnie zasady, na których opiera się idea kapitalizacji wewnętrznej i tworzenie oszczędności w kraju. Niebezpieczeństwa wysuwanych z różnych stron pomysłów lekceważyć nie możemy. Walczyć z niemi należy nietylko na łamach prasy codziennej i gospodarczej, ale w akcji tej muszą wziąć również udział poszczególni kierownicy i pracownicy K. K. O. na swym odcinku pracy. Dostarczenie materjałów i argumentów w tej walce należy m. inn. do zadań naszego pisma. Staramy się i będziemy nadal się starać zadanie to jaknajlepiej wypełniać. Do tego jednak potrzebna jest współpraca wszystkich Czytelników. Pismo tego typu (organ oficjalny Związku K. K. O.) nietylko winno być przez kierowników Kas czytane i udostępniane wszystkim pracownikom Kasy. Aby mogło spełniać swoje zadanie, musi ono mieć zapewniony jak najściślejszy kontakt z kierownikami, pracownikami i członkami organów K. K. O., musi stać się organem samych Kas, nietylko Związku jako takiego. Tylko ten ścisły kontakt i żywa wymiana myśli na łamach pisma w kwestjach, mających znaczenie dla wszystkich, umożliwi nam poruszanie zagadnień żywotnych i aktualnych, służenie im przy pomocy Związku radą i wskazówką i wreszcie ożywi samo pismo.

Na progu nowego roku o taką współpracę wszystkich naszych Czytelników i Przyjaciół prosimy.

Aktualne zadanie ruchu oszczędnościowego w Polsce*)

Organizację oszczędności pieniężnych w Rzeczypospolitej skoncentrowały obecnie dwie instytucje: Pocztowa Kasa Oszczędności i Komunalne Kasy Oszczędności, w nieznacznym tylko stopniu wspomagane w tej dziedzinie przez banki państwowe i prywatne oraz przez spółdzielnie kredytowe.

Zasięg wszakże obydwu tych instytucyj jest dość ograniczony i nie wyczerpuje wszystkich mo-

*) Umieszczając niniejszy artykuł, poruszający tak ważne i interesujące zagadnienie, pragnęlibyśmy zarazem wywołać na ten temat dyskusję, do której naszych czytelników zapraszamy *(Redakcja)*.

żliwości, które należycie postawiony ruch oszczędności przedstawia. Przypisać to możnaby, jeśli idzie o P. K. O., jej charakterowi i strukturze, opartej w działalności codziennej na czynniku biurokratycznym, a znów Komunalne Kasy Oszczędności, aczkolwiek posiadać winny wszelkie cechy instytucji społecznej, wykorzystującej wpływy i zaufanie czynnika obywatelskiego, dysponują zbyt małą siecią placówek, aby dotrzeć do głębi najszerszych warstw ludności.

Dzięki tym właściwościom aparatury głównie, ruch oszczędnościowy u nas nie rozwija się tak, jak mógłby i jak tego wymagają warunki powodzenia kapitalizacji wewnętrznej, obliczonego na szereg lat.

Sądzimy wszakże, iż przyczyny tego stanu leżą raczej w brakach struktury organizacyjnej ruchu, niż gdzieindziej, i mogą być usunięte przy wprowadzeniu do niej pewnych zmian, które w niczem nie hamując dotychczasowego rozwoju obydwu instytucyj oszczędnościowych, przyczynić się mogą i powinny do znacznego i systematycznego wzrostu oszczędności w kraju.

Zanim przystąpimy do naszkicowania projektu, któryby istniejącą lukę w strukturze ruchu oszczędnościowego zapełnił, wypada w paru choćby słowach omówić warunki oszczędzania i samą jego możliwość w obecnej sytuacji gospodarczej. Nie dlatego, by dowodzić prawd niezbitych i przez cały świat uznanych, jak np., czy wogóle należy oszczędzać? czy raczej dla ożywienia obrotów gospodarczych, możliwie wszystkie dochody niezwłocznie wydawać? czy obecnie możemy oszczędzać? i t. p., lecz dlatego, że u nas, niestety, bardzo mało, za mało mówi się i pisze o sprawach oszczędnościowych.

Pierwszorzędne to zagadnienie nie znajduje dotąd należnego mu miejsca w opinji, której najpoważniejsze odbicie — prasa — prawie wcale niem się nie zajmuje, z wyjątkiem organów specjalnych, dostępnych z natury rzeczy wąskiemu gronu działaczy i zawodowców. Nawet w „Dniu Oszczędności", obchodzonym uroczyście corocznie 31.X w całym świecie cywilizowanym, numery naszej prasy codziennej zapełniane są raczej materjałem informacyjno - reklamowym pojedyńczych Kas, niż oryginalnemi artykułami, propagującemi ideę oszczędności i informującemi o całokształcie ruchu oszczędnościowego w kraju i w świecie i o jego znaczeniu w gospodarstwie narodowem.

Czy możemy oszczędzać? Nie można nie uznać, iż wprowadzone od szeregu lat przymusowe ubezpieczenia społeczne w ogromnym stopniu utrudniły dobrowolne gromadzenie oszczędności pieniężnych, zwłaszcza przez świat pracy, przedewszystkiem predestynowany do tej akcji. Niemniej wszakże pewien wzrost wkładów tej warstwy ludności w instytucjach oszczędnościowych dowodzi, że pomimo zmniejszenia zdolności odkładania części zarobków, oszczędność przymusowa w formie ubezpieczeń społecznych nie stanowi decydującego czynnika, hamującego ruch oszczędnościowy.

W cyklu artykułów, (p. „Oszczędność" z roku 1935), dotyczących możności oszczędzania przez różne warstwy naszej ludności, p. S. Kopczyński wykazał na podstawie materjałów statystycznych, że w Polsce najwięcej stosunkowo oszczędza ludność najuboższa, najmniej zaś — średnio-zamożna. Ta specyficzna charakterystyka ma swoją wymowę, którą powinni wziąć pod uwagę kierownicy naszego młodego ruchu oszczędnościowego dla przeprowadzenia dalszych posunięć organizacyjnych.

Pauperyzacja naszej wsi, konsumującej połowę możliwości przedkryzysowej; znaczne liczby bezrobotnych pracowników fizycznych i umysłowych; ciężka sytuacja warsztatów rzemieślniczych i drobno-przemysłowych, — tych naturalnych i najliczniejszych klientów, naszych instytucyj oszczędnościowych — wszystko to nie przemawia za wzrostem możliwości oszczędzania.

To też dopóki nie zmienią się korzystnie ogólne warunki gospodarcze, nie można liczyć na wydatny, odpowiadający naszej liczebności, przypływ poważniejszych kapitałów do Kas.

Czyż jednak konsekwencją tego stanu i perspektyw miałoby być jedynie bierne wyczekiwanie na poprawę konjunktury? Pozwolę sobie na twierdzenie, że bierność w tych warunkach, poprzestawanie na stosowaniu dotychczasowego szablonu w metodach działania, przy pogorszeniu warunków objektywnych, musiałyby doprowadzić do mniej lub więcej intensywnej dekapitalizacji, której pierwszym objawem byłoby wycofywanie wkładów w celach konsumcyjnych lub tezauryzacyjnych.

Ludność nasza zasadniczo jest pracowita i oszczędna. Zawsze chce oszczędzać, często nie może, ale najczęściej *nie umie* oszczędzać. Należy przeto nauczyć ją, podać jej najlepsze sposoby oszczędzania. Tu ma największe zastosowanie odpowiednia propaganda, której pierwszem zadaniem powinno być właściwe nastawienie ustosunkowania się najszerszych warstw ludności do idei oszczędzania, zainteresowanie ludności procesami gospodarczemi i rolą w nich kapitałów zaoszczędzonych.

Jak wspomniano wyżej, zadania te są spełniane przez istniejące aparaty instytucyj oszczędnościowych tylko częściowo. Śmiemy twierdzić, że masy ludności miejskiej, a specjalnie wiejskiej, działalnością propagandową Kas nie są objęte.

Gdzie mogą i jak umieją — oszczędzają na własną rękę. Niema dnia, aby nasza prasa w kronice wypadków nie podawała wiadomości o zniszczeniu na wsi tezauryzowanych dorobków wielu nieraz lat ciężkiej pracy, czy to przez pożar, czy kradzież lub w inny sposób zaprzepaszczonych. Walka z tezauryzacją staje się przeto jednem z naczelnych haseł propagandy. Nie jest to walka łatwa, jeśli zważyć pamiętliwość np. ludności wiejskiej z terenu b. zaboru rosyjskiego o przepadłych wkładach w b. gminnych kasach oszczędnościowych, a w całym kraju — o smutnym losie oszczędności zdewaluowanych w czasie Wielkiej Wojny i okresie inflacji.

Atoli coraz bardziej utrwalające się przekonanie o niezachwianej wartości i pewności złotego i przykre doświadczenie z walutami obcemi powinny być skutecznemi atutami w wygraniu tej walki.

Wspomniany wyżej p. Kopczyński w artkule, zamieszczonym w Nr. 23 „Oszczędności" z r. ub., oceniając dochód społeczny w Polsce na 12,5 miljardów zł. (w r. 1933) wnioskuje, iż oszczędności pie-

nężne powinny wynosić ok. 1 miljarda zł. rocznie, podczas gdy przyrost wkładów we wszystkich instytucjach finansowych nie przekroczył zł. 250 miljonów, przyczem część tych kapitałów nie stanowi oszczędności właściwych. Dla jasności obrazu kapitalizacji wewnętrznej należałoby tu doliczyć oszczędności przymusowe (ubezpieczenia społeczne).

Nie przesądzając wartości współczynnika przyrostu (8% od dochodu społecznego, dającego podstawę do wytwarzania oszczędności), zacytowanego przez autora z pracy pp. Landau'a i Kaleckiego, tembardziej, że i sumę dochodu społecznego trudno obliczyć (różni ekonomiści podają od 9 do 11 miljardów zł.) — możemy jednak założyć, że przy odpowiedniej organizacji ruchu oszczędnościowego i należytem nasileniu propagandy i techniki, przyrost ten w obecnych warunkach gospodarczych powinien być conajmniej dwukrotnie wyższy od faktycznego.

Uzupełnieniem istniejącej struktury ruchu oszczędnościowego byłoby utworzenie organizacji o charakterze wybitnie społecznym i dobrowolnym, której zadaniem winno być pokrycie całego kraju siecią kół, stowarzyszeń i komitetów lokalnych, organizujących i skupiających dowolne grupy drobnych ciułaczy.

Pięknym przykładem takiej organizacji służyć nam może Anglja, gdzie podstawą jej są rozsiane po całym kraju kluby oszczędnościowe, istniejące pod różnemi nazwami w liczbie zgórą 35.000 z przeszło 20 miljonami członków. Członkowie klubów lokują swe oszczędności w kasach oraz w 2½% specjalnych 10-letnich „świadectwach oszczędnościowych", przyczem saldo tego drugiego rodzaju lokat wynosi obecnie prawie 400 miljonów funtów szterlingów.

Nadbudową organizacyjną i centralnym organem społecznego ruchu oszczędnościowego jest w Anglji „Narodowy Komitet Oszczędnościowy" (National Savings Committee), któremu podlega kilka tysięcy komitetów lokalnych, skupiających kluby oszczędnościowe.

Trzeba zaznaczyć, że jest to instytucja stosunkowo młoda, powstała bowiem w czasie wojny w 1915 roku, dzięki jednak sharmonizowanej, zgodnej współpracy z Kasami oszczędności i Kasą Pocztową rozwija się wspaniale, opierając się głównie na patrjotyzmie ludności, jej wysokiem wyrobieniu społecznem i poziomie cywilozacyjnym, tudzież na pełnej poświęcenia honorowej i bezpłatnej pracy działaczy społecznych.

Zdajemy sobie dokładnie sprawę, że jak w wielu innych dziedzinach, tak i pod tym względem Polska nie może być porównywana z Anglją. Pomimo to, wszelkie warunki objektywne i subjektywne, sprzyjające zwiększeniu natężenia i wzrostowi kapitalizacji, przemawiają za utworzeniem podobnej organizacji i u nas.

Przystępując do naszkicowania w ogólnych zarysach projektu podobnej organizacji w Polsce, nie chcemy przesądzać zgóry jej nadbudowy szczytowej, ani też współpracy na tem polu naszych Kas Komunalnych i P. K. O. Są to sprawy niewątpliwie skomplikowane i niełatwe. Uważamy przytem, że z powodzeniem można już zacząć pracę w terenie, tworząc sieć kół lokalnych czy stowarzyszeń, opartych o fabryki, zakłady, urzędy lub inne miejsca wspólnej pracy członków. Kwestja nazwy nie odgrywa tu znaczniejszej roli; nazwijmy je z wszelkiemi zastrzeżeniami i warunkowo — klubami. Rzeczą istotną jest, że te kluby mogą powstawać na zasadzie terytorjalnej oraz przynależności członków zawodowej, czy organizacyjnej, skupiając uczestników z dowolnych grup ludności. Będą więc istniały kluby wiejskie, parafjalne, wojskowe, fabryczne, kopalniane, harcerskie, strzeleckie, przy urzędach państwowych, samorządowych, w większych biurach i magazynach, kobiece i t. d.

Wszystkie te kluby posiadają statut ramowy, opracowany przez organizację kas oszczędności. Zadaniem zarządu klubu jest zbieranie co tydzień oszczędności członków i przekazywanie zgromadzonej sumy raz na tydzień na książeczkę klubu do kasy oszczędności. Każdy członek posiada książeczkę członkowską, na którą jest obowiązany wpłacać raz na tydzień choćby najdrobniejsze kwoty groszowe. Dla ułatwienia gromadzenia drobnych oszczędności uczestnik klubu może otrzymać skarbonkę, ew. może być w danym klubie stosowany system znaczków oszczędnościowych, nalepianych na kartoniki. Podział sum uzbieranych dokonywuje się raz do roku po walnem zgromadzeniu i może być uskuteczniony na żądanie uczestnika: 1) w gotowiźnie, 2) przelewem na jego książeczkę oszczędnościową w kasie oszczędności, 3) przez nabycie dlań papierów procentowych państwowych (ew. świadectw oszczędnościowych, oprocentowanych i przez państwo gwarantowanych).

Emisja tego rodzaju Świadectw Oszczędnościowych, na wzór angielskich „National Savings Certificates", wymaga specjalnego omówienia i decyzji czynników państwowych, to też w niniejszym artykule „Świadectwa" traktujemy fakultatywnie.

Kluby podlegałyby hierarchicznie Komitetom Powiatowym, opiekującym się i nadzorującym bezpośrednio działalność klubów. Zjazd delegatów klubów wybiera przedstawicieli do Komitetu Powiatowego, zaś Komitety Powiatowe posiadają swą reprezentację w Komitetach Wojewódzkich czy Regjonalnych. Zjazdy regjonalne (wojewódzkie) powinny się odbywać przynajmniej raz do roku — przed Walnym Kongresem Oszczędnościowym delegatów z całego kraju.

Jest rzeczą naturalną, że nie podajemy w niniejszym szkicu szczegółów natury organizacyjnej, regulaminowej czy propagandowej, wymagających bardzo wnikliwego i dokładnego opracowania.

Pragniemy natomiast najmocniej podkreślić konieczność położenia nacisku na *dobrowolny i społeczny* charakter instytucji, prowadzonej przez cieszących się powszechnem zaufaniem *miejscowych* działaczy społecznych. Tylko bowiem w tych warunkach prowadzona praca propagandowa przy udziale żywych, zorganizowanych sił społecznych, korzystających z doświadczenia i ułatwień miejscowych aparatów kas oszczędności, a pod zwierzchniem kierownictwem jakiejś organizacji centralnej, pozwoli na uzyskanie wyników dodatnich.

Ogólna pomoc państwowa i samorządowa, której ruch oszczędnościowy w Polsce ma prawo wyma-

gać, nie powinna dla dobra sprawy przybrać kierunku i metod biurokratycznych, a jedynie przez nadzór, kontrolę, zapewniające ciułaczom bezpieczeństwo gromadzonych w klubach oszczędności, ułatwianie urządzania zebrań i zjazdów, dostarczanie niezbędnych środków i materjałów — powodować wyzwalanie drzemiących sił w dążeniu do trwałego i możliwie szybkiego procesu narastania kapitalizacji wewnętrznej.

Na zakończenie tych uwag w sprawie celowego i racjonalnego wzmożenia ruchu oszczędnościowego w Polsce, stojącej, jak wiadomo, na szarym końcu w szeregu państw pod względem wysokości wkładów i ilości wkładców, winienem zaznaczyć, że proponowana koncepcja, nie roszcząc sobie pretensji do oryginalności, nie jest, bynajmniej, żadnym ryzykownym eksperymentem, których, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej, czynić nam nie wolno. Wprowadzenie jej w życie w takiej czy innej formie uważam za niezbędne i celowe, choćby i z tego względu, że poczynania podobne powstawały i powstają samorzutnie w różnych miejscowościach kraju, z inicjatywy bardziej energicznych i troszczących się o dobro ruchu praktycznych działaczy kasowych.

Uprzedzając więc marnowanie tak cennej zawsze ludzkiej energji i środków i mając na uwadze racjonalne ich wykorzystanie, należałoby może tą sprawą zainteresować tak środowisko działaczy oszczędnościowych, jak i czynników kierowniczych, w celu ujęcia nurtu w jednolite ramy organizacyjne dla zapewnienia ruchowi największego powodzenia.

Byłoby bardzo pożądane rozwinięcie na ten temat dyskusji, która w oświetleniu fachowem działaczy na niwie szerzenia oszczędności napewno dorzuci sporo cennego materjału do sprawy, która, w mem głębokiem przekonaniu dojrzała do realizacji.

Fr. Świderski.

Komunalne Kasy oszczędności w Niemczech i ich organizacja [1])

I. Kasy oszczędności.

a) do roku 1914.

Pojęcie użyteczności publicznej jest podstawą komunalnych kas oszczędności w Niemczech. Wysiłki, zmierzające do reorganizacji opieki społecznej stały się jednym z głównych motywów przy tworzeniu kas oszczędności, przyczem nie należy zapominać, że już dawniej niejednokrotnie podnoszono znaczenie, jakie z punktu widzenia gospodarstwa narodowego posiada tworzenie kas oszczędności. W początkowym okresie przypisywano kasom głównie znaczenie zakładów dobroczynnych. Z biegiem czasu na pierwszy plan zaczęło wysuwać się coraz bardziej stanowisko społeczno - gospodarcze tych instytucyj. Dzisiaj trudno sobie wyobrazić życia państwowego i gospodarczego Rzeszy niemieckiej bez komunalnych kas oszczędności.

Jedną z pierwszych komunalnych kas oszczędności w Niemczech była Kasa miasta Berlina, utworzona w r. 1818. Następnie w krótkich odstępach czasu powstało szereg dalszych Kas. Z chwilą wydania pruskiego Regulaminu z dnia 12.XII.1838 roku „w sprawie organizacji kas oszczędności" istniało już w Prusach 81 Kas, które za wyjątkiem jednej — powstały jako Kasy miejskie. Okoliczność ta zasługuje na uwagę: idea stworzenia bezpiecznych urządzeń dla gromadzenia oszczędności niezamożnych i najbiedniejszych warstw społeczeństwa zrodziła się w pierwszym rzędzie na podłożu stosunków miejskich. Jeżeli wówczas można już było mówić „o gospodarstwie", to odnosiło się najwyżej do niewielu miast i jeszcze mniejszej liczby ich mieszkańców. Jeszcze w roku 1800 przeszło $3/4$ całej ludności Prus mieszkało na wsi, a tylko $1/4$ w miastach. Miasto zaś jest środowiskiem, gdzie na handlu i interesach wyróść może bogactwo, ale zarazem skutkiem oderwania od gleby tworzy się wiele nędzy. Tutaj, rzecz jasna, rodzi się pierwsza myśl zaradzenia tej „miejskiej" nędzy.

Już wspomniany Regulamin podkreślał, że „organizacja (kas oszczędności) ma na widoku przedewszystkiem potrzeby klas biedniejszych, którym stwarza się sposobność składania drobnych oszczędności". Jak wspomnieliśmy, motyw ten był jednocześnie jednem z najistotniejszych zadań, jakie z początku wyznaczono kasom oszczędności; a więc pewnego rodzaju prewencyjna opieka społeczna o motywach wychowawczych. Ten zakres zadań, któremi z początku miano objąć w stopniu mniejszym lub większym jedynie robotników i służbę, rozszerzał się stale. Powoli objęto prawie wszystkie warstwy ludności, nawet zamożniejsze mieszczaństwo. Gospodarcze znaczenie kas oszczędności stale wzrasta. Robotnik, rolnik, rzemieślnik, przemysłowiec, pracownik, urzędnik — wszyscy oni stają się klijentami kasy oszczędności.

Aczkolwiek wspomniany Regulamin przyznał Kasom charakter użyteczności publicznej, to jednak władza państwowa nadała tym instytucjom początkowo tylko ramy prawne, odnosząc się pozatem do nich z życzliwą rezerwą. Ale już kilka lat później ta polityka nieprzeszkadzania zamieniła się w wyraźne popieranie kas oszczędności przez władzę państwową. Istnieje już kilkaset kas oszczędności, przeważnie jednak miejskich. Dlatego rząd przystępuje do planowej akcji tworzenia powiatowych kas oszczędności. Kierowano się przytem nadzieją, że nowe Kasy powiatowe będą zaspokajać w większej mierze potrzeby kredytowe rolnictwa; przewidywania te okazały się w całej pełni słuszne. Inicjatywa czynników rządowych prawie wszędzie znalazła mniej lub więcej szybkie zastosowanie. W samych tylko Prusach istniało

---

1) Artykuł napisany specjalnie dla „Oszczędności". *(Przyp. Redakcji).*

w roku	1839	85	kas	oszczędności
„	1845	157	„	„
„	1850	234	„	„
„	1855	323	„	„
„	1865	517	„	„
„	1875	1.005	„	„
„	1885	1.318	„	„
„	1895	1.493	„	„
„	1900	1.490	„	„
„	1910	1.711	„	„
„	1913	1.765	„	„

W roku 1913 w całej Rzeszy było 2.852 Kas z 8.038 oddziałami i zbiornicami. Wkłady w komunalnych kasach oszczędności na terenie całej Rzeszy Niemieckiej wynosiły na koniec 1913 roku prawie 41 miljardów, licząc w złotych polskich. Do tego dochodziły wkłady żyrowe (rachunki bieżące) w sumie około 136 miljonów złotych. Kasy posiadały

rezerwy wynoszące 1.968 miljonów złotych
papiery wartościowe 8.346 „ „

Pożyczki zaś udzielone przez Kasy stanowiły:
hipoteczne 27.152 miljonów złotych
kredyty krótkoterm.
łącznie z wekslami 1.211 „ „
pożyczki komunalne 4.948 „ „

Przeciętna suma wkładu na książeczce wynosiła w 1913 roku 825 marek. Co trzeci Niemiec posiadał książeczkę komunalnej kasy oszczędności.

b) do roku 1924.

Wybuch wojny światowej i jej trwanie postawiły niemieckie kasy oszczędności wobec całkiem nowych zadań. Ze względu na plasowanie pożyczek wojennych przyznano Kasom możność nabywania i sprzedaży papierów wartościowych. Kasy oszczędności potrafiły wywiązać się ze swych nowych zadań całkowicie. Zgórą 24% wszystkich niemieckich pożyczek wojennych zostało subskrybowanych, bądź sprzedanych w kasach oszczędności.

Pierwsze odruchy niepokoju publiczności, wywołane wybuchem wojny, szybko przeminęły. W niedługim zaś czasie wkłady wróciły do swego normalnego, stale wzrastającego rozwoju. Z chwilą zakończenia wojny w roku 1918 ogólna suma wkładów oszczędnościowych w Kasach niemieckich wynosiła ponad 67 miljardów złotych. Prawie 33 miljony książeczek znajdowało się w obiegu. Skutkiem dewaluacji, która niedługo potem nastąpiła, nie możemy niestety ująć cyfrowo dalszej działalności Kas niemieckich.

Musimy tu wspomnieć o zjawisku, które wystąpiło właściwie dopiero w czasie wojny i po wojnie: o powstawaniu banków komunalnych. Potrzeby kredytowe mniejszych i średnich zakładów, zwłaszcza zaś trudna sytuacja finansowa większości związków komunalnych w Niemczech, wysunęły postulat, aby stworzyć specjalne banki miejskie lub powiatowe, przy pomocy których możnaby wzmocnić sytuację finansową związków poręczających, a przynajmniej poprawić nieco zachwianą skutkiem inflacji rentowność odnośnych kas oszczędności. Akcja zakładania banków komunalnych przybrała duże rozmiary zwłaszcza w pierwszych latach po wojnie i w roku 1924 doprowadziła do utworzenia Związku banków komunalnych. Ze strony władz państwowych akcja tworzenia banków komunalnych nie miała żadnego poparcia. Z chwilą zaś, kiedy kasy oszczędności uzyskały w 1924 r. większą swobodę w prowadzeniu operacyj czynnych, odpadły w zasadzie również argumenty, jakie dotychczas można było wysuwać za tworzeniem banków komunalnych. W roku 1923 rozpoczął się zanik tej akcji. Obecnie istnieje jeszcze 18 banków komunalnych, przeważnie w większych miastach.

Nie wliczamy tu oczywiście banków saskich, które aczkolwiek noszą nazwę banków miejskich lub gminnych, to jednak spełniają właściwie czynności kas żyrowych. Tego typu instytucyj mamy w Saksonji jeszcze około 80. Mają one siedziby również w całkiem małych miejscowościach. Kasy żyrowe w Saksonji (których jest około 500) nie prowadzą z reguły rachunków oszczędnościowych, a tylko konta żyrowe (czyli rachunki bieżące). Kasy te służą więc głównie celom obrotu żyrowego oraz prowadzą inne operacje właściwe kasom oszczędności (inkaso weksli, czeków, dyskonto weksli, obrót akredytywami dla podróżujących i t. d.). Tego rodzaju operacje prowadzą również kasy oszczędności w pozostałych częściach Rzeszy, lecz jako czynność *poboczną*, poza właściwym obrotem oszczędnościowym.

c) do końca roku 1935.

Bilans niemieckich kas oszczędności po ukończeniu ciężkiego okresu inflacji przedstawiał się żałośnie. Z ogólnej sumy wkładów, wynoszącej w 1918 roku przeszło 67 *miljardów* złotych, pozostała nędzna resztka wartości około 53 *miljony* złotych w początkach roku 1924. Wszystkie rezerwy przepadły i — co najgorsze — pod wpływem inflacji zachwiało się bardzo zaufanie publiczności. Zaczął się teraz okres odbudowy, należący do najchlubniejszych kart historji kas oszczędności w Niemczech. Już w końcu roku 1924 suma wkładów osiągnęła wartość ponad 3 miljardy złotych. Poniższe cyfry charakteryzują dobitnie dalszy rozwój.

Rozwój wkładów w niemieckich kasach oszczędności.

Koniec roku	Suma wkładów w milj zł.			Wkład na głowę ludności w zł.	Liczba książ. na 1.000 mieszk.
	oszczędn.	żyrowych	razem		
1924	1.271	1.797	3.068	21	28
1925	3.614	2.298	5.912	58	62
1926	6.791	3 082	9.873	107	101
1927	10.328	3.542	13.870	162	144
1928	15.377	4 061	19.438	241	196
1929	19.877	4.100	23.977	312	254
1930	22.947	4.268	27.215	356	279
1931	21.604	3.617	25.221	333	308
1932	21.758	3.180	24.938	335	332
1933	23.821	3.496	27.317	363	360
1934	27.062	3.842	30 904	414	—
1935	29.025	4.376	33.401	—	—

71% wszystkich kas oszczędności w Niemczech znajduje się w miejscowościach poniżej 10.000 mieszkańców. Pozostałe instytucje oszczędnościowe w Niemczech (spółdzielnie kredytowe, banki spółdzielcze i t. p.) posiadają razem tylko cośkolwiek ponad trzecią część stanu wkładów komunalnych

kas oszczędności. Innemi słowy: ponad 70% oszczędności całego narodu niemieckiego zgromadziły komunalne kasy.

Każdy fachowiec na polu kas oszczędności wie doskonale, jaki ogrom drobiazgowej pracy wymaga gromadzenie i administrowanie takiemi sumami wkładów. Wszak przeszło 80% książeczek opiewa na sumy niżej 500 marek. To też nie „interes", nie zysk jest tu motywem, lecz pożytek ogólny i służba dla dobra całego narodu. Rys ten występuje jeszcze silniej wskutek rozwoju drobnych oszczędności w kasach komunalnych. Drobne te sumy zbiera się w różny sposób (skarbonki domowe, szkolne kasy oszczędności, premje w formie książeczek, znaczki oszczędnościowe, automaty do składania oszczędności, inkasowanie oszczędności w domach). Same szkolne kasy oszczędności w Prusach zebrały do roku 1933 ponad 7 miljonów złotych wkładów. Jeżeli zaś chodzi o skarbonki domowe, to same tylko pruskie kasy oszczędności rozdały ich prawie 1½ miljona i zebrały za ich pośrednictwem przeszło 25 miljonów złotych oszczędności.

Kasy niemieckie prowadzą, poza wkładami oszczędnościowemi, również wkłady żyrowe (rachunki bieżące) w ogólnej sumie ok. 4 miljardów złotych. Kont żyrowych posiadają niemieckie kasy oszczędności 2½ miljona. Na rachunkach tych ulokowano w roku 1934 przeszło 100 miljonów zleceń przekazowych, a suma obrotów wyniosła około 100 miljardów złotych. Należy tu zaznaczyć, że kasy oszczędności prowadzą obrót żyrowy zupełnie oddzielnie od oszczędnościowego, aczkolwiek obrót żyrowy stanowi część składową operacyj tych Kas. Samodzielne kasy żyrowe (prowodzące jedynie obrót żyrowy) znajdują się głównie tylko w Saksonji. Przyczyniło się do tego wielkie zagęszczenie przemysłu w tym kraju (liczne drobne zakłady) i duża gęstość zaludnienia. Dla prowadzenia obrotu żyrowego kasy oszczędności (i kasy żyrowe) posiadają również centrale żyrowe. Central takich istnieje obecnie w Niemczech 19; posiadają cały szereg filij i oddziałów. Nadbudową central żyrowych jest *„Deutsche Girozentrale — Deutsche Kommunalbank"* w Berlinie.

Parę słów jeszcze o samym obrocie żyrowym:

Klijent daje swej kasie oszczędności zlecenie przekazania pewnej sumy. Kasa przesyła wszystkie zlecenia razem (mogą zachodzić wyjątki ze względu na pośpiech) do centrali żyrowej swego okręgu. Centrala na podstawie miejsca zamieszkania odbiorcy przekazu stwierdza właściwą dla danej miejscowości centralę żyrową i do niej kieruje zlecenie. Druga centrala kieruje z kolei zlecenie do właściwej kasy oszczędności. Kasa wypłaca odbiorcy pieniądze, lub też — gdy ten posiada konto w Kasie — uznaje jego konto. Pierwsza kasa oszczędności przeprowadza rozliczenia tylko z centralą żyrową swego okręgu. Ta zaś rozlicza się z drugą centralą po przez „Deutsche Girozentrale" w Berlinie. Druga kasa oszczędności również rozlicza się tylko ze swą centralą żyrową. Tak się przedstawia zgrubsza przebieg zlecenia żyrowego. Obrót żyrowy jest tak zorganizowany, że odpowiada wszelkim wymaganiom szybkości (możliwe jest bezpośrednie nadanie zlecenia z Kasy do Kasy), prostoty (przymusowe jednolite formularze dla całej sieci żyrowej) i taniości.

Wreszcie należy wspomnieć o działalności publicznych kas oszczędności budowlanych (Bausparkassen), które pojawiły się około roku 1929.

(Dok. nast.).

Max Bleschke
Dyrektor oddziału Kasy Oszczędności
w Neu Bentschen (Niemcy).

Kurs instrukcyjny dla pracowników K. K. O.

W dniach 1 — 15 grudnia r. ub. odbył się w Warszawie VII z rzędu kurs instrukcyjny dla kierowników i pracowników K. K. O., zorganizowany przez Związek Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie. Jak to już podano w „Oszczędności" 1), zarówno charakter Kursu, jak i zakres wykładanych na nim przedmiotów nie odbiegał naogół od kursów poprzednich; zadaniem jego było dać możność pracownikom K. K. O. uzupełnienia potrzebnych im w pracy zawodowej wiadomości i z tego właśnie punktu widzenia traktowano wykładane przedmioty. Większy nacisk położono przytem na szereg zagadnień aktualnych, jak oddłużenie rolnictwa i związków samorządowych.

Zainteresowanie Kursem było względnie duże, mimo, że termin Kursu ze względów technicznych (nieobecność w Warszawie wielu z uproszonych prelegentów) był dość spóźniony i przypadł na koniec roku, a więc na okres prac sprawozdawczo - bilansowych, które z natury rzeczy musiały uniemożliwić delegowanie przez niektóre Kasy osób na kierowniczych stanowiskach, dla których zasadniczo Kurs był przeznaczony. Mimo to w Kursie wzięło udział 41 osób.

Wśród przybyłych na Kurs było 13 dyrektorów i kierowników K. K. O., 16 zastępców dyrektorów i buchalterów oraz 12 prokurentów i urzędników Kas. Słuchacze w liczbie 24 posiadali wykształcenie średnie ogólne, 9 było z wykształceniem średniem handlowem, a 8 z wyższemi studjami handlowemi. Wreszcie warto zaznaczyć, że przeszło połowa słuchaczy, bo 23 osoby, miały za sobą poniżej 5 lat pracy w K. K. O., a 18 osób — powyżej lat pięciu. Cyfry te jasno uwydatniają celowość i konieczność organizowania kursów dokształcających.

Niestety, szczupłość czasu i trudność z uzyskaniem na dłuższy czas prelegentów, zmuszają do wielkiego skondensowania wykładanych wiadomości i do jaknajbardziej intensywnego wykorzystania krótkiego okresu trwania kursów. To też w ramach kursu odbyło się 95 godzin wykładowych, niezależnie od zorganizowanych w międzyczasie wycieczek dla

1) W N-rze 23 z 1935 r., str. 343 — 344.

zwiedzenia szeregu Kas miejscowych i prowincjonalnych. Aby tak stosunkowo znaczną ilość godzin zmieścić w programie, należało urządzać wykłady również w godzinach wieczornych, mimo że to pociągało za sobą pewne zmęczenie słuchaczy.

Wykłady i referaty wygłosiło 20 prelegentów, starając się w możliwych skrótach, ze względu na ograniczoność czasu, streścić najważniejsze wiadomości z dziedziny przepisów prawnych, organizacji, techniki, propagandy, statystyki i t. p. najbardziej mogące interesować kierowników K. K. O.

Z pośród przedmiotów wykładanych wymienimy najważniejsze.

Nową ustawę o kasach oszczędności ze specjalnem uwzględnieniem polityki kredytowej i organizacji Kas omówili pp. Stępniewicz, radca Min. Skarbu i Kohlmann, zastępca Dyrektora Związku.

Na temat współpracy i wzajemnych stosunków między Kasami a związkami założycielskiemi (poręczającemi) oraz o ideologji Kas jako zakładów związków komunalnych, wygłosił referat p. Prezes Dr. M. Jaroszyński,

Referaty o samorządzie terytorjalnym i jego organizacji, o oddłużeniu samorządów oraz o zaciąganiu pożyczek przez związki komunalne w świetle przepisów prawnych — wygłosili p. radca Kaczorowski z Prezydjum Rady Ministrów i p. naczelnik Hebrowski z Min. Spraw Wewnętrznych.

Sprawy oddłużenia rolnictwa omówił p. inż. Przesmycki, Dyrektor Banku Akceptacyjnego.

Wykłady z zakresu prawa wygłosili: o kodeksie zobowiązań p. prof. Dr. Kozubski, Docent Uniw. Warszawskiego, o prawie wekslowem, czekowem i opłatach stemplowych p. Witakowski, sekretarz Związku, o prawie hipotecznem p. notarjusz Jabłoński.

Zagadnienia z zakresu organizacji i techniki omówili p. J. Rożkowski, Dyrektor Związku (organizacja, księgowość, biurowość, operacje bankowe), prof. Bieniek (bilanse i analiza bilansów), p. Laskowski (organizacja egzekucji) oraz p. Balcerzak, Kierownik Komisarjatu Bankowego Min. Skarbu i p. Obszyński, sekretarz Zw. Związków K. K. O. (o znaczeniu sprawozdań bilansowych i statystyki).

Specjalną uwagę zwrócono również na propagandę; o znaczeniu, organizacji i metodach propagandy mówili pp. Chomicz, Dyrektor zarządzający K. K. O. pow. Warszawskiego i Inspektor Związku p. Świderski.

W programie Kursu nie pominięto również wiadomości o innych instytucjach finansowych, uwzględniając specjalnie kwestje współpracy z nimi kas komunalnych: na temat współpracy Kas z Polskim Bankiem Komunalnym wygłosił referat Dyrektor tegoż Banku p. D. Szarzyński, o gminnych kasach pożyczkowo - oszczędnościowych mówił p. Długokęcki, Inspektor P. B. Rolnego, o współpracy z temi kasami — p. Korwin-Piotrowski, sekretarz wydziału powiatowego w Łucku, oraz o spółdzielniach p. Dyr. Rożkowski.

Wspomnieć wreszcie należy, że poza wymienionemi zagadnieniami, p. Dyr. Rożkowski wygłosił szereg wykładów na aktualne tematy z różnych dziedzin, związanych z praktyką kas oszczędności.

Podkreślić należy żywe zainteresowanie słuchaczy wykładami. Szczególne zainteresowanie wzbudziły, rzecz naturalna, wykłady na tak aktualne tematy, jak o akcji konwersyjnej i współpracy z Bankiem Akceptacyjnym oraz o oddłużeniu samorządów. Na wykłady te, poza zapisanemi uczestnikami Kursu, przybyli dyrektorzy K. K. O. z terenu Związku w liczbie 19 oraz większość inspektorów Związku, przyjmując żywy udział w dyskusji, jaka się nad poruszonemi sprawami wywiązała. Wymiana zdań między przedstawicielami K. K. O. z różnych terenów rzuciła dużo światła na te najważniejsze dziś problemy polityki kas komunalnych.

Dowodem zainteresowania i wagi, jaką przedstawiciele Kas przywiązują do tego rodzaju wymiany poglądów, jest fakt, że biorący udział w dyskusji dyrektorzy i kierownicy K. K. O. zwrócili się do p. Dyr. Rożkowskiego z apelem, aby Związek organizował częstsze, przynajmniej 2 razy do roku, zjazdy dla omówienia spraw aktualnych. P. dyr. Rożkowski obiecał, że władze Związku będą starały się to życzenie uwzględnić.

Wygłoszone referaty, zainteresowanie słuchaczy i ich żywy udział w dyskusji, świadczyły wymownie o wysokim poziomie Kursu i pożytku dla jego uczestników.

Uzupełnieniem strony teoretycznej Kursu były wycieczki do kilku Kas, celem praktycznego zobrazowania organizacji i techniki pracy K. K. O. W tym celu poświęcono jeden dzień na zwiedzenie obu Kas stołecznych — m. Warszawy i pow. Warszawskiego oraz jeden dzień na wycieczkę do Włocławka, celem zwiedzenia obu tamtejszych K. K. O.

Zwiedzając K. K. O. m. st. Warszawy, po zapoznaniu się z organizacją pracy poszczególnych działów, z zainteresowaniem zwiedzono urządzenia skarbca tej Kasy, poczem słuchacze podejmowani byli herbatką. Następnie udano się do I-go oddziału miejskiego tej Kasy przy ul. Bielańskiej Nr. 8, gdzie szczególnie interesowano się organizacją szkolnych kas oszczędności.

Zwiedzono również wszystkie działy K. K. O. pow. Warszawskiego, gdzie bardzo zainteresował słuchaczy uproszczony system księgowości.

Słuchacze zwiedzili również urządzenia safeów w Polskim Banku Komunalnym.

Zorganizowana do Włocławka jednodniowa wycieczka dała słuchaczom możność szczegółowego zapoznania się z wzorową organizacją obu kas komunalnych — miejskiej i powiatowej. Szczególnie duże zainteresowanie wykazali słuchacze organizacją działu sądowo - egzekucyjnego K. K. O. m. Włocławka, gdzie p. Laskowski, uzupełniając wygłoszony na Kursie referat, udzielał słuchaczom dalszych szczegółowych wyjaśnień.

Po zwiedzeniu obu Kas i wspólnej fotografji przed siedzibą K. K. O. m. Włocławka, słuchacze wraz z przedstawicielami Związku i kierownictwem Kursu byli nader gościnnie podejmowani przez dyrekcję miejscowych Kas śniadaniem, w którem wzięli udział przedstawiciele miejscowych władz z pp.: Starostą Murmyło, Prezydentem miasta Mystkowskim z małżonką i członkami Prezydjum Zarządu Miejskiego na czele. Wygłoszono szereg przemówień, przyczem zabierali głos m. in. pp.: Starosta, Prezydent miasta, Dyrektor Związku i inni.

Podkreślić należy nader uprzejme i bardzo życzliwe odnoszenie się do zwiedzających — ze strony członków dyrekcji i kierowników działów wymienionych Kas, którzy niezmordowanie udzielali szczegółowych wyjaśnień każdej grupie zwiedzających (ze względów technicznych wycieczkowicze podzieleni byli na grupy — zwiedzanie odbywało się podczas godzin pracy w tych instytucjach), odpowiadając jednocześnie na liczne zapytania, skierowane przez zwiedzających słuchaczy.

W dniu 15 grudnia odbyło się uroczyste zamknięcie Kursu przy udziale pełnego Zarządu Związku, który w dniu tym rozpoczął swoje obrady.

Po przemówieniach Wiceprezesa Związku p. J. Rozieckiego i Dyrektora p. J. Rożkowskiego, którzy zwrócili się do słuchaczy z życzeniami prowadzenia dalszej owocnej pracy dla rozwoju K. K. O. — zabrał głos Dyrektor K. K. O. pow. Włodzimierskiego p. Malon, który imieniem słuchaczy podkreślił korzyści wyniesione z Kursu i w serdecznych słowach podziękował władzom Związku za urządzenie Kursu.

Po zamknięciu Kursu odbyła się wspólna fotografja, poczem Zarząd Związku podejmował uczestników Kursu i zaproszonych gości herbatką w salonach Café-Clubu [1]).

R. T. Rutkowski.

---

[1]) Por. również zamieszczone w niniejszym numerze 2 fotografje z Kursu oraz opis wycieczki do Włocławka. *(Przyp. Redakcji).*

Notatki i uwagi

Sposób obliczania podatku od kredytów w rachunkach bieżących.

Od specjalnych rachunków bieżących, t. z. rachunków otwartego kredytu („on call") opłaca się, jak wiadomo, osobny podatek, pobierany na podstawie ustawy o podatku od kapitałów i rent. Wysokość tego podatku, oznaczona w stosunku procentowym, zależna jest od wysokości zapisanych na rachunku kapitałów z uwzględnieniem czasu ich oprocentowania. Z określenia takiego wynika, że podstawę do wyliczenia podatku stanowią liczby procentowe, a raczej ich saldo, wykazane przy zamknięciu rachunku tego typu.

Stopa podatku oznaczana bywała zawsze w postaci ułamka dziesiętnego mniejszego od 1. Mieliśmy więc przed wojną podatek w wysokości 0,216%; podczas okupacji niemieckiej został on podniesiony do 0,396%; polska ustawa z roku 1920 i 1923 ustaliła stopę 0,540%. Obecnie stawka tego podatku została ponownie podwyższona dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 grudnia 1935 r. (Dz. Ust. Nr. 96, poz. 600) i od 1 stycznia r. b. wynosi *0,612%*.

Oryginalna i trudna napozór do obliczania stopa procentowa miała właśnie na celu ułatwienie pracy rachmistrzowi. Wprowadzając naprz. obowiązującą ostatnio stopę do wzoru procentu, obliczanego za dni, otrzymywaliśmy

$$\frac{Kpt}{100 \times 360} = \frac{Kt}{100} \times \frac{0{,}540}{360} = \frac{1 \text{ pr.} \times 54}{36 \times 1000} = 1^1/_2 {}^0/_{00}$$

od salda liczb proc.

Jeżeli zastosujemy ten sam wzór do nowej stopy podatku, otrzymamy

$$\frac{1 \text{ pr.} \times 612}{360 \times 1000} = 1{,}7^0/_{00} \text{ od salda liczb proc.}$$

Stopę $1{,}7^0/_{00}$ możemy rozłożyć na: $1 + 0{,}5 + 0{,}1 + 0{,}1$.

Jeżeli naprz. zamykamy r/k saldem liczb proc. 7265, podatek będzie wynosił:

$1\,^0/_{00}$	7,265	(tysiączna część salda)
$0{,}5\,^0/_{00}$	3,632	(połowa poprzedniej liczby)
$0{,}1\,^0/_{00}$	726	(dziesiąta część pierwszej)
$0{,}1\,^0/_{00}$	726	(„ „ „)
Razem zł.	12.35	

Taki sposób obliczenia wywołuje jednak potrzebę znajdywania aż czterech składników, których suma da nam dopiero poszukiwaną kwotę podatku. Dlatego od stosowanego dotychczas sposobu obliczania musimy odstąpić i zastosować krótszy, wyzyskując układ cyfr liczby 0,612 w innym kierunku.

Prowadzi do tego następujące rozumowanie.

$0{,}612\,^0/_0 = 6{,}12\,^0/_{00}$, którą to słopę promilową rozkładamy na

$$6\,^0/_{00} + 0{,}12\,^0/_{00} \left(0{,}12\,^0/_{00} = \frac{6 \times 2}{100}\right).$$

Dla znalezienia 6% oddziela się w liczbie procentowej ostatnią cyfrę przecinkiem i dzieli się przez 6. Przy znajdywaniu $6\,^0/_{00}$ różnica będzie polegała na oddzieleniu przecinkiem nie jednej, a dwóch ostatnich cyfr liczby procentowej. Mając już obliczone $6\,^0/_{00}$ z łatwością znajdujemy $0{,}12\,^0/_{00}$ w ten sposób, że zdwojoną liczbę złotych traktujemy jako grosze.

Weźmy poprzedni przykład. W liczbie procentowej 7265 oddzielamy przecinkiem dwie ostatnie cyfry i dzielimy przez 6

72,65 : 6 = zł.	12.11	. . . $6\,^0/_{00}$
12 × 2	24	. . . $0{,}12\,^0/_{00}$
Razem zł.	12.35	$6{,}12\,^0/_{00}$

Jeżeli po obliczeniu $6\,^0/_{00}$ otrzymamy pierwszą cyfrę groszy większą od 2, to trzeba ją w pamięci pomnożyć przez 2, zaokrąglić do 10 lub 20 i dokonać odpowiedniej poprawki w ostatniej cyfrze liczby, wyrażającej $0{,}12\,^0/_{00}$.

Przykład. Liczba procentowa 13387.

133,87 : 6 = 22.91
46
23.37

(9 pomnożyliśmy przez 2, a iloczyn 18 przyjęliśmy za 20, zschowując w pamięci 2. Następnie 22 × 2 + 2 (zachowane w pamięci) = 46 gr.)

Niewątpliwie czytelnicy sami zauważyli, że drugi sposób jest prostszy i krótszy (zamiast 18 cyfr mamy w działaniu tylko 10). Zapewne więc ten sposób będą woleli od pierwszego.

Janusz Kwieciński
Prof. Szkoły Nauk Politycznych.

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu grudniu 1935 r.

Dz. Ust. Nr. 88,

poz. 542. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 grudnia 1935 r. o zmianie ustawy z dn. 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych.

poz. 543. Dekret Prez. Rzplitej z dn. 3 grudnia 1935 r. w sprawie wierzytelności hipotecznych i listów zastawnych towarzystw kredytowych miejskich.

poz. 544. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 grudnia 1935 r. o obniżeniu obciążenia daninami komunalnemi i o innych zmianach w finansach komunalnych,

poz. 545. Dekret Prez. Rzplitej z dn. 3 grudnia 1935 r. o wysokości odsetek ustawowych.

poz. 547. Dekret Prez. Rzplitej z dn. 3 grudnia 1935 r. o zmianie niektórych zaopatrzeń emerytalnych oraz odszkodowań.

poz. 548. Dekret Prez. Rzplitej z dn. 3 grudnia 1935 r. o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej.

poz. 550. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 2 grudnia 1935 r. o uregulowaniu cen węgla w sprzedaży z kopalń na rynek krajowy.

poz. 551. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4 grudnia 1935 r. o uregulowaniu cen cukru.

Dz. Ust. Nr. 90,

poz. 575. Dekret Prez. Rzplitej z dn. 10 grudnia 1935 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych.

Dz. Ust. Nr. 91,

poz. 588. umowy światowego związku pocztowego podpisane w Kairze dnia 20 marca 1934 r.

Dz. Ust. Nr. 94,

poz. 591. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 19 grudnia 1935 r. o pobycie cudzoziemców na niektórych obszarach Rzeczypospolitej.

Dz. Ust. Nr. 96,

poz. 600. Dekret Prez. Rzpiltej z dn. 28 grudnia 1935 r. w sprawie zmiany przepisów o podatku od kapitałów i rent.

poz. 611. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 21 grudnia 1935 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 11 grudnia 1934 r. o zasadach udzielania pomocy instytucjom, zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych.

Zmiana przepisów dotyczących konwersji zobowiązań rolniczych.

W wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 listopada 1935 r. (patrz „Oszczędność" Nr. 23 z r. ub.) ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 grudnia 1935 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 96, poz. 611), zmieniające częściowo zasady, odnoszące się do konwersji zobowiązań rolniczych w oparciu o Bank Akceptacyjny, mieszczące się w rozporządzeniu tegoż Ministra z dn. 11 grudnia 1934 r. — Dz. Ust. R. P. Nr. 109, poz. 967. Główne zmiany, wprowadzone nowem rozporządzeniem, polegają na:

1) przedłużeniu do dnia 31 października 1936 r. prekluzyjnego terminu zawierania układów konwersyjnych, oznaczonego pierwotnie na dz. 31 grudnia r. ub., oraz na

2) wprowadzeniu dwuletniej karencji dla spłaty długów (kapitału), objętych układami konwersyjnemi. Nowe układy mają być zawierane nadal na okres lat 14 względnie 10 w zależności od tego, do jakiej kategorji należy gospodarstwo dłużnika, z tem, że w ciągu pierwszych dwóch lat trwania układu konwersyjnego wierzyciel ma się kontentować jedynie spłatą odsetek. Pierwsza rata kapitałowa płatna będzie dopiero z końcem piątego półrocza trwania układów. Jeśli chodzi o układy już zawarte, zawiesza się płatność czterech kolejnych rat, płatnych po dniu 31 grudnia r. ub. Zawieszone raty kapitałowe mają być spłacone przez dłużników w czterech dodatkowych półrocznych terminach, wyznaczonych po upływie przewidzianego w układzie czasokresu spłat. A zatem jest to równoznaczne z przedłużeniem do lat 16, względnie 12 okresu trwania układu konwersyjnego. Nie ulega zawieszeniu płatność odsetek, biegnących od układu, ani też nie zawiesza się wymagalności rat, których termin płatności upłynął przed dniem 31 grudnia r. ub. Raty zaległe dłużnik jest obowiązany zapłacić.

Zaznaczyć należy, że chociaż pomoc odsetkowa Skarbu Państwa była obliczona zgóry przez Bank Akceptacyjny z uwzględnieniem płatności rat, według pierwotnego brzmienia układu konwersyjnego, to pomoc ta, mimo zawieszenia płatności czterech kolejnych rat nie ulega zmianie.

Ponadto rozporządzenie zawiera specjalne postanowienia odnośnie układów, zawartych przed dniem 30 listopada 1934 r. Odnośnie wierzytelności objętych temi układami przedłuża się na rok jeden pomoc Skarbu Państwa dla instytucyj wierzycielskich z tytułu obniżenia dłużnikom odsetek. Pozostawia się również na dalszy rok dotychczasowe oprocentowanie wierzytelności, objętych temi układami.

Dodać wreszcie wypada, że zgodnie z końcowemi przepisami rozporządzenia, według dotychczasowej akali spłat mogą być zawierane układy konwersyjne do dn. 15 stycznia r. b. Będą one zatwierdzone przez Komitet Konwersyjny, o ile zostaną nadesłane Bankowi Akceptacyjnemu przed końcem stycznia r. b.

W związku ze zmianą przepisów, dotyczących konwersji zobowiązań rolniczych, Bank Akceptacyjny rozesłał do wszystkich instytucyj wierzycielskich okólnik (Nr. 2), uzupełniający pierwotną instrukcję. Poza interpretacją nowych przepisów nowego rozporządzenia, okólnik ten porusza kilka momentów zasadniczych, z których na uwagę zasługują:

1) zawieszenie spłat kredytu akceptacyjnego, pozostające w związku z wprowadzeniem dwuletniej karencji dla długów, objętych układami konwersyjnemi;

2) udzielenie zezwolenia niektórym spółdzielniom rolniczo - handlowym do zawierania układów konwersyjnych ze swemi dłużnikami. Możliwe tu są dwie drogi postępowania: a) spółdzielnia zawiera bezpośrednio układy ze swemi dłużnikami i przesyła je do zatwierdzenia za pośrednictwem jednej z instytucyj finansowych, posiadającej uprawnienia do bezpośredniej współpracy z Bankiem Akceptacyjnym, b) bądź też instytucja ta przejmie dla celów konwersji należności spółdzielni od jej dłużników, zawierając układ konwersyjny co do przejętych pretensji (§ 25 okólnika);

3) rozszerzenie możliwości uplasowania akceptów Banku Akceptacyjnego. Okólnik mianowicie wymienia szereg instytucyj kredytowych, a między nimi wszystkie większe kasy oszczędności, które zostały upoważnione do przyjmowania do dyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego. Oczywiście, umieszczenie danej instytucji na wspomnianej liście nie stwarza dla niej obowiązku przyjmowania akceptów.

Zmiana przepisów dotyczących podatku od kapitałów i rent.

Obecnie kasy oszczędności w praktyce swej spotykają się z jednym tylko rodzajem podatku od kapitałów i rent, a mianowicie z podatkiem od rachunków bieżących (on callowych), wprowadzonym z mocy ust. 6 art. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 76, poz. 517). Pobór bowiem drugiego rodzaju podatku od kapitałów i rent, a mianowicie 10% podatku od przychodów z wkładów na rachunek bieżący i innych wkładów procentowych w instytucjach finansowych (p. 2 art. 2 tejże ustawy) z mocy ustawy z dn. 1 lutego 1930 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 10, poz. 67) został zawieszony z dniem 1 stycznia tegoż roku.

W myśl dotychczasowego brzmienia cytowanej ustawy o podatku od kapitałów i rent, podatek ten w zastosowaniu do rachunków bieżących (on' callowych) wynosił 0,540% rocznie, w stosunku do czasu i sumy pożyczek (debetowych liczb procentowych). Do wymiaru tego podatku dochodził jeszcze dodatek, wynoszący ostatnio 15% zasadniczego podatku, a to z mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 marca 1935 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 23, poz. 155) opartego na ustawie z dn. 26 marca 1935 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 22, poz. 127).

Świeżo wydany dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 grudnia 1935 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 96, poz. 600) wprowadza zmiany w dotychczasowym poborze tegoż podatku. Zmiany te polegają na:

1) podwyższeniu skali podatku z 0,540% na 0,612% debetowych liczb procentowych,

2) zniesieniu dodatku wynoszącego ostatnio 15% od tegoż podatku.

Wprowadzone tym dekretem zmiany weszły w życie z dniem 1 stycznia 1936 r., a zatem do końca roku ubiegłego wymiar podatku od kapitałów i rent należy uskuteczniać według norm dotychczasowych.

Nie od rzeczy będzie przypomnieć przy sposobności, że według ustawy podatkowi w wysokości 0,540, a od 1.I.1936 r. w wysokości 0,612% od liczb procentowych debetowych podlegają rachunki bieżące *zabezpieczone*. Co należy uważać za zabezpieczenie, o tem mówi okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 17 lipca 1930 r. L. D. V. 888/2/29, zamieszczony w Nr. 22 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z r. 1930 pod pozycją 410. Za zabezpieczenie, według tego okólnika, uważa się: papiery wartościowe, towary, listy przewozowe, konosamenty lub warranty, gotowiznę w obcej walucie, ruchomości, hipoteki oraz weksle czy skrypty (listy gwarancyjne, obligi) osób trzecich i t. p. Nie podlegają natomiast podatkowi kredyty udzielone in blanco, lub na podstawie weksli własnych (solo) wyłącznie tylko z podpisem dłużnika. Kredyt udzielony na podstawie takich weksli, według cytowanego okólnika, jest równoznaczny z kredytem in blanco, t. j. opartym tylko na osobistem zobowiązaniu dłużnika.

Bliższe szczegóły, dotyczące podatku od kapitałów i rent znaleźć można w artykule J. Urbana, zamieszczonym w Nr. 25 „Oszczędności z r. 1932.

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Zamieszcze domicylu na wekslu in blanco.

Firma S. W. nabyła od firmy P. D. weksel in blanco, na którym jako wystawca figurowała firma A. M. i I. H., zaś jako indosant S. T. Firma S. W. porozumiała się z firmą, która wystawiła weksel i wypełniła weksel, przyczem miejsce płatności (domicyl) oznaczono w Krakowie, jakkolwiek obok nazwiska wystawcy było podane miejsce jego zamieszkania. W chwili zamieszczania indosu przez S. T. miejsce płatności wekslu (domicylu) nie było oznaczone. S. T. zakwestjonował prawidłowość protestu. Sąd Najwyższy, który sprawę tego wekslu rozpatrywał, zajął stanowisko, że „prawo posiadacza wekslu in blanco do wypełnienia go nie rozciąga się na prawo zamieszczenia na nim domicylu, domicyl bowiem nie jest istotnym wymogiem wekslu i brak domicylu na wekslu nie stanowi jakiejś luki w wekslu (art. 4 pr. weksl.). Ze stanowiska przepisu ostatniego ustępu art. 100 pr. weksl. zamieszczanie domicylu na niewypełnionym blankiecie wekslowym niezgodnie z wolą osób, które ten blankiet podpisały jest równoznaczne z nieprawnem wypełnieniem, które zachodzi także wówczas, jeżeli je uskutecznił wprawdzie uprawniony do wypełnienia, atoli w sposób sprzeczny z wyraźną lub dorozumianą wolą stron". W świetle tych wyjaśnień ustalona teza Sądu Najwyższego brzmi: *„posiadacz wekslu in blanco nie jest uprawniony do samowolnego zamieszczenia na nim domicylu"*.

W związku z powyższem pragniemy zwrócić uwagę K. K. O., aby, przyjmując weksle in blanco, indosowane (żyrowane) przez kilka osób, niezależnie od deklaracyj, upoważniających do wypełnienia wekslu, składanych przez wystawców, żądały także deklaracyj od indosantów (żyrantów). W deklaracjach tych winna być wyraźnie określona klauzula domicylowa lub upoważnienie dla Kasy do wypełnienia wekslu nietylko sumą i datą, ale również do podania miejsca płatności (domicylu) według jej uznania. Niedopilnowanie tego rodzaju sprawy może narazić Kasę na to, że po wypełnieniu wekslu i jego proteście, żyranci będą kwestjonować prawność domicylu na wekslu oraz skuteczność protestu wobec nich. Gdyby zaś protest uznany został za nieważny, odpada skarga wekslowa w stosunku do żyrantów, jak to miało miejsce w sprawie wyżej powołanej.

(Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 17 kwietnia 1935 w spr. Nr. C. II. 3067/34).

Kronika krajowa

Oświadczenie p. Ministra Skarbu w sprawie naszej polityki walutowej.

Pan Wicepremjer i Minister Skarbu inż. Eugenjusz Kwiatkowski przyjął przedstawiciela Ajencji „Iskra" i oświadczył mu, co następuje:

— W dniach ostatnich ukazał się w prasie komunikat o wykonaniu budżetu za ubiegły miesiąc. Cyfry, ogłoszone w tym komunikacie, świadczą o poważnym spadku deficytu budżetowego. Muszę zaś podkreślić, iż w grudnia działały tylko częściowo zadekretowane ostatnio podwyżki wpływów skarbowych i oszczędności budżetowe. Wczoraj również komisja budżetowa Sejmu rozpoczęła swe sprace nad wniesionym przez rząd preliminarzem budżetowym na r. 1936 — 37, który ułożony został — jak wiadomo — w sposób, dający rzeczywiste podstawy osiągnięcia równowagi budżetowej.

Te dwa przytoczone fakty są dowodem, że postawiony sobie przez rząd cel: uzdrowienia i zrównoważenia gospodarki budżetowej państwa — nietylko znajduje się w toku pełnej realizacji, ale już daje konkretne i pomyślne dla gospodarstwa wyniki.

Z tem większem przeto zdumieniem i oburzeniem dowiaduję się o rozsiewanych w społeczeństwie pogłoskach co do rzekomych zmian w dotychczasowej polityce finansowej i walutowej rządu. Na rozsiewaniu podobnych plotek zależeć tylko może spekulantom i obcym, wrogim państwu czynnikom. Muszę przestrzec wszystkich, dających posłuch podobnym pogłoskom, przed udziałem w szkodliwej robocie.

Dając kategoryczny odpór rozsiewanym w złym zamiarze insynuacjom i pogłoskom, zapewniam, iż rząd nie ustanie w podjętej i posiadającej wyraźny i określony kierunek pracy gospodarczej i finansowej.

Z wycieczki uczestników Kursu do Włocławka.

W dniu 13 grudnia r. ub. Związek K. K. O. w Warszawie zorganizował jednodniową wycieczkę dla uczestników VII Kursu instrukcyjnego dla dyrektorów i pracowników K. K. O., celem zwiedzenia obu K. K. O. we Włocławku, zapoznania się z ich organizacją i urządzeniami. W wycieczce wzięli udział uczestnicy Kursu z p. Dyr. Rożkowskim i wicedyrektorem Kohlmannem na czele, przy współudziale p.p. Inspektorów Siedleckiego, Świderskiego, Wyrzutowicza oraz Referenta Związku p. Rutkowskiego.

Po szczegółowem zapoznaniu się z organizacją Kasy uczestnicy wycieczki zwiedzili miasto i po wspólnej fotografji byli podejmowani śniadaniem przez Dyrekcję K. K. O. m. Włocławka.

W śniadaniu, które przeszło w miłym nastroju, poza uczestnikami wycieczki w liczbie 48 osób, udział również wzięli p. Starosta Powiatowy Murmyło, p. Prezydent miasta Mystkowski z małżonką, p. Wiceprezydent Hajdo, Dyrektor Powiatowej K. K. O. p. Nowicki oraz członkowie Zarządu Miejskiego p.p. inż. K. Policzkowski i H. Siemieński.

Z wygłoszonych przemówień notujemy następujące:

Pierwszy zabrał głos p. Prezydent Mystkowski, dając krótki zarys rozwoju obu K. K. O. na terenie miasta i wyrażając nadzieję, że i nadal będą one rozwijały swą pożyteczną działalność dla rozwoju gospodarczego powiatu i miasta.

Następnie p. Starosta Murmyło mówił o znaczeniu obu Kas dla życia gospodarczego miasta i powiatu włocławskiego. Mówca uwypuklił także działalność Związku K. K. O. w Warszawie, przyczyniającą się do podniesienia rozwoju K. K. O.

Inspektor Związku p. Świderski zwrócił uwagę na praktyczne konsekwencje, jakie należy wyciągnąć ze stwierdzonego przez wszystkich rozwoju K. K. O. m. Włocławka,

Uczestnicy wycieczki przed siedzibą K. K. O. m. Włosławka.

nasuwające konieczność szkolenia dyrektorów i kierowników K. K. O., przez co osiągnie się coraz wyższy poziom tego rodzaju instytucyj.

Dyrektor Związku p. Rożkowski w dłuższem przemówieniu scharakteryzował działalność K. K. O. m. Włocławka, podkreślając zasługi p. Prezydenta Mystkowskiego dla jej rozwoju. Zaznaczył przytem, że Kasa ta stoi na wysokim poziomie organizacyjnym, wybijając się pod tym względem na czoło innych K. K. O. na terenie Kujaw.

Przemawiali nadto p. Wiceprezydent T. Hajdo i radca prawny K. K. O. p. mecenas Tusiewicz.

Na zakończenie zabrał głos p. Dyr. Grochowski, podkreślając, że dzień dzisiejszy ma doniosłe znaczenie w historji Kasy, gdyż praca jej została należycie oceniona. Ta objektywna ocena daje kierownictwu nowy impuls do dalszej pracy nad rozwojem powierzonej mu instytucji. Pozatem p. Dyr. Grochowski złożył podziękowanie uczestnikom wycieczki za przyjazd do Włocławka.

W godzinach popołudniowych uczestnicy wycieczki zwiedzili K. K. O. powiatu Włocławskiego, gdzie objaśnień udzielał p. Dyr. Nowicki.

Wreszcie wieczorem udano się na kiermasz Związku Pań Domu, aby przy okazji posłuchać granej tam Szopki Włocławskiej, której organizatorzy powitali gości z Warszawy, skomponowaną ad hoc piosenką, wykonaną przez cały zespół

Koszty administracji publicznej a dochód społeczny.

Koszt administracji publicznej, a więc państwowej i samorządowej łączy się nietylko z kwestją równowagi budżetu publicznego, ale także wpływa w dużym stopniu na rozdział dochodu społecznego, który w czasach kryzysu zmniejszył się bardzo silnie.

Ważne to zagadnienie oświetlił niedawno p. Landau w „Pracach Instytutu badania konjunktur gospodarczych i cen" analizując stosunek kosztów administracji publicznej w Polsce do dochodu społecznego w 2 okresach czasu: dla lat 1929/30 i 1933/34.

Dochód społeczny w Polsce ustalony został łącznie z „dochodem naturalnym" wsi oraz wartością usług państwa na 28,9 miljardów zł. w pierwszym okresie, i na 15,5 miljrd. zł. w okresie drugim. Jak z tego widać, nasz dochód społeczny zmniejszył się na przestrzeni lat pięciu okrągło o 45%, a więc prawie o połowę.

Okazuje się, że budżet administracji publicznej w Polsce wynosił w pierwszym okresie 4,1 mljrd. złotych, a w 1933/34 roku zmniejszył się do 3,1 miljarda. Zmniej-

szenie ciężarów publicznych spadło więc nominalnie o 25% czyli o jedną czwartą.

Cyfry powyższe wskazują na znaczny wzrost obciążenia publicznego w sensie realnym. Gdy bowiem budżet administracji publicznej pochłaniał na progu kryzysu 14,5% dochodu społecznego, to po pięciu latach kryzysowych stosunek ten wzrósł do 20%. Należy tu wprowadzić pewną poprawkę, gdyż część wydatków administracji publicznej wraca w różnej formie do społeczeństwa. Po uwzględnieniu tej poprawki koszt administracji wynosił u nas w 1929/30 roku 3,21 mljrd., a w 1933/34 r. — 2,29 miljardów. Ostatecznie zatem wynika, że udział kosztów administracji w dochodzie społecznym wzrósł z 11,3% na 14,8% i wynosi siódmą część całego dochodu społeczeństwa.

Wiadomości zagraniczne

Rozwój oszczędności w Szwajcarji.

W Szwajcarji niema specjalnej organizacji bankowej, któraby wyraźnie wydzielała Kasy Oszczędności z innych instytucyj finansowych. Wkłady oszczędnościowe w rozumieniu ustaw kantonalnych — są przyjmowane przez większość instytucyj kredytowych i składane w większej części w papierach publicznych i w hipotekach.

Obecnie istnieje przeszło 4.000 „zbiornic", przyjmujących wkłady oszczędnościowe w porównaniu z rokiem 1918, kiedy ich było 2.802, a trzeba jeszcze zaznaczyć, że statystyka w tym względzie jest dość niepełna.

Do 1915 większość wkładów była składana w kasach oszczędności (K. O. pod gwarancją kantonu, gminy, K. O. w formie spółek akcyjnych, spółdzielnie oszczędnościowe, K. O. prywatne). W 1906 r. posiadały one 516,7 miljonów franków szwajc., t. zn. 38% ogółu wkładów, gdy banki kantonalne (instytucje gwarantowane przez kanton) posiadały zaledwie 348,5 miljonów franków, t. j. 25%. W następnych latach stosunek ten wyraźnie zmienia się na korzyść banków kantonalnych i wybijają się one na pierwsze miejsce, a więc w 1916 posiadają — 38%, w 1920 — 41% wkładów, gdy w kasach było 29%, a następnie 20%. A trzeba zaznaczyć, że oprocentowanie w bankach kantonalnych było niższe, świadczy to więc wyraźnie o szukaniu przedewszystkiem pewności przez wkładcę.

Statystyka oszczędnościowa wykazuje w Szwajcarji ciągły przyrost wkładów. Przyrost ten wynosił w latach 1825 — 35 10 miljonów franków, następnie stale się zwiększał, osiągając w 1918 roku 1.055 milj. franków.

Natomiast procentowo ten przyrost roczny powoli malał z 15 do 12%, potem na 8% i wreszcie na 6%.

Ciekawem jest, że gdy w początkach potrzeba było całego wieku na zebranie miljarda oszczędności, to już z biegiem czasu wystarczyło kilkanaście lat by sumę tę czterokrotnie zwiększyć; i tak:

Ogólna suma wkładów.

1923 r.	2.838.774.000,—	fr. szw.
1928 r.	3.072.875.000,—	fr. szw.
1930 r.	4.017.933.000,—	fr. szw.

Ruch wkładów wzrastał ze wzrostem stanu wkładów.

Idea oszczędności weszła w krew ludności szwajcarskiej. Tem tłumaczy się rozkwit oszczędności. Gdy w 1872 r. 20,31% ludności posiadało książeczki oszczędnościowe, to już w 1918 liczba ta przekroczyła 69%, a obecnie, sądząc po wzroście wkładów, możnaby przypuszczać, że nieomal każdy obywatel posiada książeczkę.

Sytuacja stopy procentowej w Norwegji.

Poraz pierwszy kwestja oprocentowania stała się aktualną w Norwegji, a to na skutek przeprowadzonej inspekcji w Kasach i Bankach na jesieni 1933 r. Pod presją Banku Norweskiego — komisja inspekcyjna wyraziła życzenie, aby umożliwić obniżenie stopy procentowej od pożyczek w drodze zmniejszenia płaconych procentów od wkładów do poziomu 2½ i 3%.

Wiele z Kas, a szczególnie Kasy stołeczne, zastosowały się do wyrażonego życzenia, inne jednak po dziś dzień odmawiają obniżki stopy procentowej. Wątpliwem jest, czy ta niska stopa % od wkładów da się jeszcze dłużej utrzymać, jak to podkreślono już na zebraniu Centralnego Związku Norweskich Kas Oszczędności.

Wkładcy są niezawodoleni, to też stały ubytek kapitału wkładów należy przypisać właśnie temu niskiemu oprocentowaniu, które nie odpowiada interesom oszczędzających. W tych warunkach wytworzyła się ostra konkurencja między Kasami. Często pozostają one na łasce wkładców, którzy wymagają, by wkłady były w każdej chwili do ich dyspozycji, bez względu na to, czy były złożone jako wkłady oszczędnościowe z 6-miesięcznem wypowiedzeniem, czy też jako wkłady na rachunku bieżącym.

Taki stan rzeczy jest niemożliwy — i koniecznem więc jest pewne pójście na rękę wkładcom, ci bowiem, mając liczne możności składania pieniędzy gdzieindziej i na dogodniejszych warunkach, pomijaliby kasy oszczędności.

Japońskie kasy oszczędności.

W numerach sierpniowym, wrześniowym i październikowym „The Oriental Economist" w Tokio — ukazała się praca p. t.: „System bankowości w Japonji". Część tej pracy omawia podstawy i rozwój kas oszczędności w Japonji.

Prawo japońskie określa Kasy jako instytucje, przeznaczone do następujących czynności: 1) przyjmowanie wkładów na procent składany; 2) przyjmowanie wpłat poniżej 10 Yen na rachunek wkładów normalnych; 3) przyjmowanie wkładów w ciągu ustalonego okresu czasu lub do pewnego określonego terminu — w formie wpłat ratalnych, według zgóry ustalonego planu; 4) przyjmowanie wkładów w formie wpłat perjodycznych w ciągu ustalonego okresu czasu wzgl. do określonego terminu z tem, że kasa oszczędności wypłaci w określonym terminie pewną ustaloną sumę.

Pozatem japońskie Kasy mają prawo zajmować się i następującemi operacjami: 1) przyjmowaniem wkładów terminowych, 2) przyjmowaniem depozytów na przechowanie, 3) inkasem, 4) przyjmowaniem wpłat na rachunek instytucyj publicznych i spółdzielni w charakterze ich agentur, 5) przyjmowaniem à vista lokat instytucyj publicznych lub spółdzielni.

Jeżeli chodzi o lokowanie zebranych funduszów, Kasy japońskie podlegają licznym ograniczeniom; $1/_3$ funduszów musi być złożona jako gwarancja dla Rządu czyto w papierach publicznych, czy też w innych papierach przez Rząd zaakceptowanych. Dyrektorzy Kasy są solidarnie odpowiedzialni z tytułu wkładów Kasy i odpowiedzialność ta ciąży na nich jeszcze w ciągu 2 lat po ustąpieniu ze stanowiska.

Do założenia kasy oszczędności konieczną jest zgoda Ministerstwa Skarbu. Kasa ta musi być spółką akcyjną o kapi-

tale zakładowym conajmniej 500.000 Yen, poddaną kontroli, przewidzianej prawem bankowem.

Pomimo, że prawo o kasach oszczędności istnieje dopiero od 1890 r. — kasy czy też „wydziały oszczędnościowe" przy bankach istniały już dawniej. Głównym celem prawa z 1890 było w gruncie rzeczy ograniczanie działalności i rozwoju tych instytucyj. Zostały wprowadzone surowe restrykcje. Tylko 24 banki zostały upoważnione zajmowaniem się czynnościami kas oszczędności. Mimo to wzrost tego rodzaju instytucyj był znaczny i w r. 1901 było już 441 kas oszczędności, zajmujących się jedynie działalnością oszczędnościową i 273 banki, prowadzące również dział oszczędnościowy, ogółem więc istniało 714 instytucyj z sumą wkładów 44.022.000 Yen. Następnie jednak zaznaczył się stopniowy spadek, który wyraźniej jeszcze wystąpił z chwilą ogłoszenia nowego prawa o Kasach w roku 1922. I tak, w końcu 1921 r. było 636 kas oszczędności z 570.661.000 Yen wkładów, a w rok potem liczba ich spadła na 146 z 549.587.000 Yen.

Powodem zasadniczym tak znacznego, spadku jest to, że większość instytucyj, poprzednio zaliczanych do kas oszczędności, posiadała raczej charakter banków zwyczajnych, i nie widząc dostatecznych korzyści w dalszem prowadzeniu operacyj oszczędnościowych w/g nowego prawa, przekształciły się oficjalnie w banki.

Przegląd prasy

Polityka lokacyjna K. K. O.

Polityka lokacyjna Komunalnych Kas Oszczędności, unormowana zresztą ustawodawczo w przepisach rozporządzeń o K. K. O., stale budziła znaczne zainteresowanie i pozostaje nadal zagadnieniem aktualnem, dowodem czego liczne głosy o polityce kredytowej Kas, ukazujące się na łamach prasy codziennej i gospodarczej. Charakterowi polityki lokacyjnej Komunalnych Kas oszczędności poświęcony jest artykuł p. St. Sakłaka p. t. *„Polityka lokacyjna K. K. O."*, ogłoszony w Nr. 12 z 1935 r. „Czasopisma Kas Oszczędności". Autor, polemizując z głosami, które chciałyby widzieć w Kasach zbiornice oszczędności i lokalne instytucje dla nabywania za te oszczędności papierów wartościowych, podkreśla, że właśnie, akcja kredytowa stanowi jedną z najważniejszych i najpożyteczniejszych dziedzin działania Kas. Z drugiej strony podkreśla lokalny charakter K. K. O., jako instytucyj kredytowych.

„Komunalne Kasy Oszczędności — wywodzi p. St. Sakłak — są zakładami samorządu terytorjalnego. Skoro samorząd ten rozumieć, jako zarząd lokalny, Kasy będą lokalnemi instytucjami tego samorządu, powołanemi do opieki nad oszczędnością lokalną i kredytem lokalnym. To było powodem i potrzebą ich założenia. Opierając się na podstawach decentralistycznych, nie są ani podatne, ani powołane do ogólnopaństwowej działalności".

Bo zresztą, jakiż jest cel powoływania do życia K. K. O.?

„Samorząd powołał Kasy do życia, aby zapewnić ludności opiekę nad jej oszczędnością, aby tę oszczędność w ramach związku samorządowego spożytkować na akcję kredytową. Samorząd dał za Kasę gwarancję finansową. Przez swój wpływ na zarządzanie Kasą wywierał i wywiera wpływ, w mniejszym lub większym zakresie, na działalność kredytową Kasy. Tak w samorządzie, jak w organach ustrojowych Kasy, biorą udział jednostki czynne z pośród miejscowego społeczeństwa. Mogą się one wykazać znajomością miejscowych potrzeb kredytowych. To stanowi o sile Komunalnych Kas Oszczędności. Działając w ramach związku samorządowego, znając potrzeby terytorjalnie wąskiego odcinka, mogą one łatwiej i sprawniej dotrzeć z akcją kredytową, gdzie należy. Zarzut, że przecież zajmując się tylko akcją oszczędnościową i lokowaniem oszczędności w papierach wartościowych, mogą oddawać usługi informacyjne dla scentralizowanej akcji kredytowej, nie wymaga dyskusji, gdyż tego rodzaju akcja piętrzyłaby tylko pośrednictwo kredytowe".

Zresztą, jak wywodzi autor, powoływanie do życia Kas o działalności lokacyjnej ograniczonej tylko do kupna papierów wartościowych, jest niecelowe, gdyż rolę zbiornic oszczędnościowych w wystarczający sposób mogą spełnić urzędy pocztowe.

Również zbędną rzeczą byłaby gwarancja samorządu za tego rodzaju operacje Kas, bowiem

„Samorząd w zakresie dobrowolnie podejmowanych zadań obciąża się gwarancją za K. K. O., powołując je do życia, tylko dlatego, że będą one jego narzędziem w dziedzinie lokalnej polityki kredytowej".

Nietylko zresztą w sferach samorządowych znajduje, zdaniem autora, zrozumienie tak pojęta celowość powoływania do życia Kas, ocenia ją należycie i wkładca, który powierza Kasom znaczne kapitały. Działa tu poza zaufaniem jeszcze inny czynnik.

„Tym innym czynnikiem jest zrozumienie potrzeby istnienia lokalnej instytucji oszczędnościowo - kredytowej, jaką jest Komunalna Kasa Oszczędności — działająca w ramach lokalnego, przez społeczny czynnik miejscowy spełnianego zarządu — samorządu terytorjalnego".

A z tej potrzeby wynika działanie przez

„przekształcanie zaoszczędzonego pieniądza nie w papier wartościowy, przeznaczony na cele ogólnopaństwowej polityki kredytowej, lecz w drobny kredyt na cele bezpośrednio inwestycyjne rolnictwa, rzemiosła i t. p.".

K. K. O. a etatyzacja bankowości.

W Nr. 330 „Czasu" ukazał się niedawno artykuł p. A. J. pod tytułem *„Struktura bankowości polskiej a życie gospodarcze"*, poruszający ważne i ciekawe zagadnienie przemian strukturalnych, zachodzących w naszej bankowości. Przemiany te polegają na „usztywnieniu odcinka bankowego polskiego życia gospodarczego", a to przez poddanie banków w coraz większej mierze wpływowi Min. Skarbu oraz przez utrwalanie się praktyki, że „przyjmowanie wkładów i finansowanie życia gospodarczego staje się funkcją niejako społeczną, wytykaną przez pewne założenia ogólne". Zachodzi skutkiem tego niebezpieczeństwo, że nasz rynek kredytowy skierowany jest coraz bardziej na finansowanie potrzeb nierentownych, a uzyskujących sztuczną rentowność dzięki uprzywilejowaniu ich przez rynek kredytowy. (Przywilej ten zawarty jest w niższej stopie procentowej i kontyngencie kredytowym). Z tej niebezpiecznej drogi, po której postępuje struktura naszej bankowości, należy corychlej zwrócić.

Taki jest w ogólnym zarysie sens artykułu p. A. J. Nam jednak chodzi o co innego. W rozważaniach swoich autor popełnił pewną nieścisłość odnośnie działalności K. K. O. oraz zarzucił im uprawianie „nielojalnej konkurencji".

Mówiąc o centralizacji dyspozycji kredytowej w rękach państwa, co prowadzi do faworyzowania przedsięwzięć nierentownych, autor pisze:

„Ten argument wprawdzie znajduje zwykle przeciwwagę w twierdzeniu, że zmontowany został system komunalnych kas oszczędności, których zadaniem jest właśnie indywidualne traktowanie rozdawnictwa kredytów. Na to jednak odpowiedzieć trzeba, że środki kas komunalnych są w wielkiej mierze środkami bankowości państwowej, która kredyty przez kasy komunalne rozprowadza, że więc w formie pośredniej i one są tylko odźwierciedleniem dyspozycyj, wydanych przez ten sam organ centralny".

Otóż zdaje nam się, że tak twierdzić nietylko „nie trzeba“, ale i „nie można“, jeśli się stoi na gruncie znajomości faktów. Cóż one bowiem mówią? Z bilansu zbiorowego wszystkich K. K. O. za rok 1934, ogłoszonego w Nr. 21 naszego pisma, wynika, że pozycja „kredyty udzielone Kasie“, która obejmuje przeważnie kredyty banków państwowych, wynosiła 46.797.000 zł.; kredytów redyskontowych nie możemy tu uwzględniać, gdyż nie mogą one wpływać na skrępowanie Kas w ich polityce indywidualizowania kredytów.

Z powyższego widzimy jasno, że te „wielkie środki bankowości państwowej“, rozprowadzone w formie kredytów przez K. K. O. i mające rzekomo paraliżować zadania kas komunalnych w „indywidualnem rozdawnictwie kredytów“ są w gruncie rzeczy niezbyt groźne; w stosunku do ogólnej sumy środków obrotowych K. K. O. kredyty bankowe i ubezpieczeń społecznych stanowią zatem 5,8%, a w stosunku do ogólnej sumy udzielonych kredytów — 7,7%. Zaznaczyć jeszcze należy, że Komisarjat Bankowy w swem ostatniem sprawozdaniu za rok 1934 podkreśla wyraźnie (str. 139) coraz większy udział wkładów w sumie kapitałów obcych Kas, wskazując na „dodatni charakter i stałość tego zjawiska“.

Ale p. A. J. nie ogranicza się do powyższego zarzutu który — jak widzimy — nie ma realnych podstaw, lecz dowodzi, że

„...banki prywatne stoją w warunkach stałego odpływu wkładów i że odpływ ten jest główną przyczyną ich trudności, a wywołany jest niczem innem, jak nielojalną konkurencją bankowości państwowej i samorządowej. Użyliśmy bardzo silnego wyrazu i nie czynilibyśmy tego bez zupełnie wyraźnych ku temu powodów. Nielojalną więc konkurencją banków państwowych i samorządowych jest w stosunku do banków prywatnych niewątpliwie np. przepis o wyjęciu wkładów w P. K. O. i Kasach Komunalnych z pod rygoru zajęcia sądowego. Podobnych przepisów jest więcej“.

Pomińmy już kwestję swoistej nomenklatury autora, zarzucającej Kasom, „nielojalną konkurencję“, aczkolwiek i tu nasuwa się pytanie, czy p. A. J. stawiając tak ostry zarzut, zdaje sobie sprawę, jakie czynności prawo nazywa „nielojalną konkurencją“ i czy uprawianiem nielojalnej konkonkurencji przez jakąś instytucję można nazwać nadany jej przez prawo przywilej. Pomijamy jednak samą nomenklaturę autora. Musimy natomiast stwierdzić drugą nieścisłość. Art. 37 (2) rozporządzenia Prezydenta R. P. o komunalnych kasach oszczędności z 24 października 1934 r. wprowadza nieistniejący dotychczas przepis, że wkłady na książeczki oszczędnościowe K. K. O. wolne są od zajęcia *do wysokości 2.500 złotych*. Zatem nie wszelkiego rodzaju wkłady i tylko do pewnej wysokości. A powtóre, przepis ten obowiązuje dopiero z dniem 29 października 1934 r. i dotychczas Komunalne Kasy Oszczędności z przywileju tego nie korzystały. Czyż więc można twierdzić, że jednoroczne korzystanie przez K. K. O. z tego przywileju, było przyczyną, że „banki prywatne stoją w warunkach stałego odpływu wkładów“? Przecież właśnie rok 1934 przyniósł bankom prywatnym pierwszy raz od 1930 r. przyrost wkładów, który trwa i obecnie, mimo że we wszystkich innych instytucjach mieliśmy ostatnio ich spadek. Jeżeli więc do roku 1934 wkłady w bankach prywatnych malały, wzrastając równocześnie w kasach oszczędności — to przyczyny muszą być inne, znacznie głębsze, których analiza wychodziłaby poza wąskie ramy niniejszych uwag.

S T A T Y S T Y K A

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 30.XI 1935 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności / Województwa	Liczba kas	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		30.IX	31.X	30.XI	30.IX	31.X	30.XI	30.IX	31.X	30.XI
P. K. O.	**1**	**850 356**	**831 515**	**835 224**	**664 264**	**641 397**	**649 048**	**186 092**	**190 118**	**186 176**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**363**	**678 765**	**662 046**	**662 754**	**614 201**	**601 384**	**607 374**	**64 564**	**60 662**	**55 380**
Miejskie	129	453 532	441 645	440 671	408 385	398 734	403 877	45 147	42 911	36 794
Powiatowe	228	220 801	216 044	217 676	201 810	198 718	199 670	18 991	17 326	18 006
Związków międzykomunalnych	5	3 326	3 282	3 322	3 113	3 046	2 994	213	236	328
Wojewódzka	1	1 106	1 075	1 085	893	886	833	213	189	252
M. st. Warszawa	1	100 896	97 895	95 525	76 360	74 496	76 003	24 536	23 399	19 522
Warszawa	25	31 179	30 654	30 862	28 043	28 031	28 308	3 136	2 623	2 554
Łódź	18	12 378	12 215	12 624	10 331	10 290	10 476	2 047	1 925	2 148
Kielce	18	13 681	13 404	13 770	11 793	11 723	11 930	1 888	1 681	1 840
Lublin	19	6 389	6 292	6 434	5 647	5 616	5 720	742	676	714
Białystok	14	4 601	4 470	4 508	3 810	3 749	3 792	791	721	716
Wilno	8	5 973	5 606	5 822	5 269	5 162	5 172	704	444	650
Nowogródek	8	1 361	1 303	1 341	1 153	1 115	1 131	208	188	210
Polesie	9	1 762	1 675	1 722	1 363	1 374	1 387	399	301	335
Wołyń	14	2 963	2 987	3 002	2 276	2 305	2 355	687	682	647
Poznań	74	106 517	104 804	104 451	99 078	97 432	97 288	7 439	7 372	7 163
Pomorze	41	36 127	34 914	34 924	31 281	30 527	30 449	4 846	4 387	4 475
Śląsk	18	122 001	121 186	122 949	115 962	115 191	116 288	6 039	5 995	6 661
Kraków	24	129 793	124 450	124 460	125 502	120 673	120 569	4 291	3 777	3 891
Lwów	37	83 705	81 334	81 541	77 458	75 337	78 226	6 247	5 997	3 315
Stanisławów	17	12 857	12 445	12 415	12 559	12 220	12 171	298	225	244
Tarnopol	18	6 582	6 412	6 404	6 316	6 143	6 109	266	269	295
Inne kasy *d*	**2**	**34 974**	**34 233**	**33 990**	**34 687**	**33 971**	**33 760**	**287**	**262**	**230**

a Bez sum, figurujących na książeczkach oszczędnościowych, wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucyj finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w październiku dla 2 kas, oraz w listopadzie dla 13 kas. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. **Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.